

Glazbene kompetencije učitelja primarnog obrazovanja

Đurinski, Mihaela

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:006763>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-01-19**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Mihaela Đurinski

GLAZBENE KOMPETENCIJE UČITELJA PRIMARNOG OBRAZOVANJA

DIPLOMSKI RAD

Osijek, 2020.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni Učiteljski studij

GLAZBENE KOMPETENCIJE UČITELJA PRIMARNOG OBRAZOVANJA
DIPLOMSKI RAD

Predmet: Metodika Glazbene kulture

Mentor: doc. dr. sc. Vesna Svalina

Student: Mihaela Đurinski

Matični broj: 3066

Osijek, rujan, 2020.

Sažetak

Učitelji primarnog obrazovanja svoje glazbene kompetencije stječu na učiteljskim studijima. Potaknuta pitanjem *imaju li učiteljski studiji dovoljno glazbenih kolegija* provela sam istraživanje čiji je cilj bio utvrditi kakva su mišljenja učitelja primarnog obrazovanja o stečenosti kompetencija za poučavanje glazbe. U istraživanju su sudjelovala 62 ispitanika, a istraživanje je bilo anketnog tipa. Ispitanici su bili isključivo učitelji primarnog obrazovanja, a u istraživanju su mogli sudjelovati tijekom lipnja i srpnja 2020. godine. U istraživanju su sudjelovali učitelji koji su pohađali studije u Zagrebu, Petrinji, Čakovcu, Puli, Splitu, Osijeku, Slavnskome Brodu, Mostaru, Rijeci i Zadru. Rezultati istraživanja su pokazali da učitelji smatraju da su stekli dovoljne glazbene kompetencije za vođenje nastave glazbe, ali i da dio učitelja nema dovoljne kompetencije za vođenje pojedinih glazbenih kompetencija.

Ključne riječi: glazbene kompetencije, nastavna područja, poučavanje glazbe, učitelj primarnog obrazovanja

Summary

Primary education teachers acquire their musical competencies through teacher training studies. Encouraged by the question of whether faculties of teacher education have enough music courses, I conducted a survey aimed at determining what are the opinions of primary school teachers about the acquisition of competencies for teaching music. 62 respondents participated in the research, and the research was of the survey type. Respondents were exclusively primary education teachers, and were able to participate in the survey during June and July 2020. Teachers who attended faculties of teacher education in Zagreb, Petrinja, Čakovec, Pula, Split, Osijek, Slavonski Brod, Mostar, Rijeka and Zadar participated in the research. The results of the research showed that teachers believe that they have acquired sufficient musical competencies to teach music, but also that some teachers do not have sufficient competence to teach certain musical competencies.

Key words: musical competencies, teaching areas, music teaching

Sadržaj

1. UVOD	1
2. GLAZBENA PODRUČJA U OPĆEOBRAZOVNOJ ŠKOLI	2
2.1. Pjevanje	2
2.2. Glazbeno opismenjivanje	4
2.3. Sviranje	5
2.4. Glazbeno stvaralaštvo	5
2.5. Slušanje i upoznavanje glazbe	7
3. VAŽNOST UČITELJA PRIMARNOG OBRAZOVANJA	8
4. KOMPETENCIJE UČITELJA	9
4.1. Temeljne kompetencije učitelja primarnog obrazovanja	9
4.2. Kompetencije učitelja primarnog obrazovanja za poučavanje glazbe	10
4.3. Dosadašnja istraživanja	13
5. METODOLOGIJA	20
5.1. Cilj i hipoteza istraživanja	20
5.2. Sudionici istraživanja	20
5.3. Postupci i instrumenti istraživanja	20
5.4. Rezultati istraživanja	21
6. INTERPRETACIJA	39
7. ZAKLJUČAK	41
LITERATURA	43
PRILOZI	46

1. UVOD

Kako bi učitelji bili kompetentni poučavati učenike u bilo kojem području rada, svoje kompetencije moraju steći na učiteljskom studiju. Jedne od takvih kompetencija su i glazbene kompetencije. Nastava glazbe od učitelja traži da im je poznavanje svih područja Glazbene kulture na visokoj razini. Glazbena područja koja učitelj mora poznavati propisana su Nastavnim planom i programom za osnovnu školu, a sadrže: *pjevanje, sviranje, slušanje glazbe i elemente glazbene kreativnosti* za prva tri razreda primarnog odgoja i obrazovanja, a za četvrti razred primarnog odgoja i obrazovanja *pjevanje, slušanje i upoznavanje glazbe, izvođenje i glazbeno pismo i glazbene igre*.

Tema ovoga rada su glazbene kompetencije učitelja primarnog obrazovanja. Cilj teorijskog dijela ovog diplomskog rada je prikazati koje sve kompetencije mora posjedovati učitelj kako bi uspješno provodio nastavu Glazbene kulture i na koje načine studenti primarnog odgoja i obrazovanja svoje glazbene kompetencije mogu steći tijekom studija. Rad se sastoji od cjelina koje obrađuju *i glazbena područja u općeobrazovnoj školi, važost učitelja primarnog obrazovanja te temeljne učiteljske kompetencije*.

Istraživački dio ovoga rada sastoji se od anketnog upitnika pomoću kojega će se provjeriti istinitost hipoteze koja govori da *učitelji smatraju da su stekli dovoljne glazbene kompetencije za vođenje nastave glazbe*.

2. GLAZBENA PODRUČJA U OPĆEOBRAZOVNOJ ŠKOLI

“U glazbenoj nastavi u osnovnoj općeobrazovnoj školi može biti zastupljeno više različitih područja. Pjevanje je dugo vremena bilo jedino područje. Pjevanju se kasnije pridružuju glazbeno opismenjivanje, a zatim stvaralaštvo, slušanje i upoznavanje glazbe, sviranje te usvajanje muzikoloških sadržaja” (Svalina, 2015, 93). Prema Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (2006) glazbena područja u razrednoj nastavi raspoređena su kako je prikazano u tablici 1.

Tablica 1. Glazbena područja u primarnom stupnju obrazovanja

1. razred	2. razred	3. razred	4. razred
Pjevanje	Pjevanje	Pjevanje	Pjevanje
Sviranje	Sviranje	Sviranje	Slušanje i upoznavanje glazbe
Slušanje glazbe	Slušanje glazbe	Slušanje glazbe	Izvođenje glazbe i glazbeno pismo
Elementi glazbene kreativnosti	Elementi glazbene kreativnosti	Elementi glazbene kreativnosti	Glazbene igre

2.1. Pjevanje

Prema Vidulin-Orbanić i Terzić (2011) glasovne sposobnosti učenika razvijaju se pjevanjem. Kao primarni zadatak rada s pjevačima smatra se kultiviranje i izobrazba glasova pjevača, a kako bi se to postiglo važno je posvetiti se “oblikovanju tona, ispravnoj tehnici pjevanja, izražajnoj interpretaciji vokalnog djela, odnosno razvoju vještine pjevanja” (Vidulin-Orbanić, Terzić, 2011, 145). Osnovna učiteljeva zadaća je odabrati skladbe koje su kvalitetne i primjerene učenicima, ali ih i podučiti kako lijepo i izražajno pjevati. Kako bi postigle

navedene zadaće, učitelji s učenicima trebaju vježbati pravilno disanje i postavu glasa te voditi računa o dikciji, intonaciji i pravilnom i razumljivom izgovoru teksta. Nastavni sat pjevanja treba karakterizirati dobra organizacija i raznovrsnost. Uz pjevanje i demonstraciju učitelj treba paziti na učeničko držanje tijela, disanje, rezonancu, gipkost glasa i intonaciju (Vidulin-Orbanić i Terzić, 2011).

Pjevanje je najčešća glazbena aktivnost u nastavi na primarnom stupnju odgoja i obrazovanja. Ako učitelji znaju pjevati i svoje pjevanje pratiti na nekom melodijskom instrumentu, poželjno je i moguće da pjevanje održavaju na visokom stupnju jer djeca te dobi vole pjevati i aktivnost mogu uspješno izvoditi. Zadaci za područje pjevanja, u nastavnom programu, trebaju biti jasno i pregledno formulirani i isključivo glazbene prirode (Dobrota, 2002, prema Svalina, 2015).

Prema Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (2006) kao zadaci se navode razvitak osjećaja točne intonacije i ritma, glazbenoga pamćenja i samopouzdanja te kontinuirano izvođenje pjesama bez obveznoga zapamćivanja teksta.

Kao teškoće u razrednom muziciranju pojavljuju se različite vokalne sposobnosti učenika, različita zrelost glasa, boja i opsega. Također, teškoće se pojavljuju u repertoaru i sadržaju skladbi. Nisu sve izvođene skladbe jednako primjerene učenicima zbog melodijskog opsega i ritamskih struktura. Pravilnu intonaciju, kao važan segment pjevanja, dobivamo uvijek učenjem i dugotrajnim i savjesnim radom učitelja i učenika. Pravilnu intonaciju možemo postići pronalaskom najboljeg načina kako razviti pjevačke vještine učenika i zanemariti to da učenici nisu prošli selekciju kao pri uključivanju u zbor (Vidulin-Orbanić i Terzić, 2011).

“Koliko će učenici napredovati u razrednom muziciranju i poboljšati te unaprijediti svoja vokalna umijeća, ovisi o svakom pojedinom razredu i odjeljenju. Naime, konkretan i ciljani rad zasigurno će donijeti određene rezultate u samoj interpretaciji glazbenog djela, no ostaje upitan problem intonacije svakog učenika ponaosob.” (Vidulin-Orbanić i Terzić, 2011, 145-146)

Pravilna se intonacija ne može očekivati od svakog učenika u razredu i samim time pjesma koju izvede neće zvučati pravilno, ali uzimajući u obzir da djeca vole pjevati učitelji će poticati na kulturu vokalnog muziciranja i njegovati dječje glasove, dok će daroviti pjevači moći prosperirati i razvijati svoju pjevačku dispoziciju (Vidulin-Orbanić i Terzić, 2011).

Prema Vidulin-Orbanić i Terzić (2011) usvajanje pjesmica na satu glazbe provodi se po sluhu, odnosno, memoriranjem učiteljičina pjevanja, a odvija se u nekoliko faza:

1. stvaranje raspoloženje za novu pjesmu,
2. doživljaj pjesme,
3. usvajanje pjesme,
4. analiza pjesme,
5. glazbena interpretacija.

Prema metodičkoj literaturi usvajanje pjesmica može se provoditi i u ovim fazama:

1. upoznavanje pjesme,
2. obrada teksta,
3. učenje pjesme,
4. analiza pjesme,
5. glazbena interpretacija.

2.2. Glazbeno opismenjivanje

Kako bi učenici bili osposobljeni za samostalno pjevanje po notama u nastavu glazbe uvedeno je glazbeno opismenjivanje. Prije razvoja tehnologije, koja omogućuje dostupnost glazbe uvijek, svugdje i svima, jedino se glazbenim opismenjivanjem moglo doći u dodir s glazbom te je glazbeno opismenjivanje imalo opravdanje za postojanje u nastavi. Unatoč navedenom, u glazbenim je programima glazbeno opismenjivanje i dalje prisutno u različitim mjerama (Elliot, 1982, prema Svalina 2015).

“Jedna od važnijih karakteristika novoga programa glazbene nastave u osnovnoj školi jest napuštanje glazbenog opismenjavanja. Ono je napušteno iz dvaju razloga. Prvi je taj što je glazbeno opismenjavanje u osnovnoj školi apsolutno neostvarivo, a drugi, što glazbena pismenost – sve kad bi se i mogla ostvariti – nema nikakve vrijednosti za čovjeka koji se ne bavi glazbom.” (Rojko, 2012, 3)

2.3. Sviranje

Prema Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (2006) vidljivo je da je glazbeno područje sviranja prisutno samo u prva tri razreda primarnog obrazovanja, a Rojko (2012) postavlja pitanje kako to da je tu gdje nastavu vodi razredni učitelj sviranje postavljeno kao zasebno područje, a u predmetnoj nastavi gdje nastavu izvodi glazbeni stručnjak, to nije tako? Do tog paradoksalnog stanja došlo je prilikom izrade aktualnog nastavnog programa. Prvotna ideja povjerenstva, koje je program sastavljalo, bila je da se sviranje kao zasebno nastavno područje uopće ne pojavljuje u programu. To se argumentiralo činjenicom poznatom svim glazbenim pedagogima da u jednom satu tjedne nastave, u uvjetima osnovne škole, nikakvo suvislo sviranje u razredu nije moguće jer razred od dvadeset i više različito muzikalnih i različito motiviranih učenika jednostavno nije pogodno mjesto za to, stoga što nema prikladnih instrumenata, jer se ne može vježbati kako treba, itd.

Rojko (2012) smatra da bi se sviranje u razrednoj nastavi trebalo pojavljivati kao neobvezatna igra. Na to se mislilo i onda kad se sviranje kao jedan od elemenata uvrštavalo u područje pod kompozitnim nazivom slobodno, improvizirano ritmiziranje, kretanje na glazbu, ples, sviranje (po izboru).

2.4. Glazbeno stvaralaštvo

Kada se govori o glazbenom stvaralaštvu koncepcija njemačkog skladatelja Carla Orffa preuzima važan značaj zbog glazbene improvizacije koja u njegovoj koncepciji ima posebno mjesto. Koncepcija Carla Orffa navodi da djecu treba voditi kroz faze glazbenog razvoja, a one su istraživanje, imitacija, improvizacija i stvaranje. Improvizacijom se razvijaju improvizacijske vještine koje samostalno oblikuju i doprinose grupnim improvizacijama, stvaranjem se stvaraju skladbe i na originalan način prikazuju literarna djela. Orffova je teorija da je uvođenje glazbenog stvaralaštva pogodno, ali da će improvizacije biti nemoguće na instrumentima koje učenici ne znaju svirati te da slučajne učeničke tvorevine ne treba smatrati originalnošću (Keller, 1963; Orff, 1963; Shamrock, 1997, prema Svalina, 2015).

Vidulin-Orbanić (2013, 48) ističe kako „početno dječje glazbeno stvaralaštvo obuhvaća igru zvukovima, sastavljanje i ritmiziranje teksta, sviranje, dodavanje ritamske pratnje pjesmama, melodijske improvizacije i pokret/ples, koje dijete samostalno osmišljava te provodi

nesputano i slobodno.” Učenici će izmišljanjem riječi, rečenica i tekstova, igranja vlastitim imenom, otvornicima i zatvornicima, slogovima i riječima sastavljati i ritmizirati tekstove, a rezultat takvog stvaralaštva bit će stvaranje većih cjelina (brojalica) ili dopunjavanje postojećih tekstova.

Spontanom kombiniranjem melodije, riječi ili pokreta učenici će stvarati nešto novo koristeći stečeno glazbeno iskustvo. Rezultati takvih kombinacija melodija su najčešće prepravci i izmjene poznatih skladbi, dodavanje teksta, variranje melodije, ali i potpuno nov glazbeni izričaj. Također, slušanjem glazbe i sviranjem ostvarit će se učenički kreativni i stvaralački rad. Prepoznavanje glazbenih sastavnica u analizi glazbenih djela učenicima će pomoći u stvaranju sličnih ili novih obrazaca. Učenike će igranje glazbalima poticati na najjednostavnije muziciranje i improviziranje jer će na svakom instrumentu istraživati zvučne potencijale (Vidulin-Orbanić, 2013).

Prema Tomerlinu stvaralaštvo je težak zadatak za učenike općeobrazovnih škola. „Rezultati na području dječjega glazbenog stvaralaštva mogu se postići jedino ako se aktivnosti provode tako da zadaci odgovaraju sposobnostima i iskustvu učenika. Djeca trebaju stvaralačke aktivnosti doživljavati kao radosnu igru s glazbom kojoj je cilj stvoriti novu melodiju” (Tomerlin, 1969, prema Svalina, 2015, 97).

Osmišljavanjem pokreta i koreografije na glazbu, skladanjem instrumentalne pratnje brojalici ili pjesmi poticat će se stvaralaštvo. Pozornost treba usmjeriti na kvalitetnu izvedbu sviranja i pjevanja, a to će se postići uz mnoštvo radova i izvedbi. Njegovanjem dječjeg stvaralaštva tijekom cijelog obrazovanja može doći do potpunog izražaja bogatstva stvaralačkih potencijala djeteta. Svoje glazbene dispozicije učenici će razvijati izmišljajući pjesme, pjevajući ih te njihovim uglazbljivanjem. Također, glazbeni potencijal djeteta raste i razvija se skladanjem melodija na omiljene stihove ili spontanom zamišljanem tekstova (Vidulin-Orbanić, 2013).

Nastavno područje glazbene kreativnosti izoštava pojedine glazbene sposobnosti (intonacija, ritam), razvija senzibilitet za glazbu, potiče maštovitost glazbenog izraza i samopouzdanje pri iznošenju novih ideja (Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006).

Na Nastavni plan i program za osnovnu školu (2006) Svalina (2015) se nadovezuje da nastavno područje *elementi glazbene kreativnosti* nije obvezno te da svaki učitelj može i ne mora odabrati jer nastavni program na tome ne inzistira. Učitelji koji posjeduju posebna

glazbena znanja i vještine mogu izvoditi nastavno područje elementi glazbene kreativnosti na primarnom stupnju.

2.5. Slušanje i upoznavanje glazbe

Rojko (2012) smatra da središnje mjesto u glazbenoj nastavi u općeobrazovnoj školi pripada slušanju i upoznavanju glazbe. S važnim naglaskom na to da se poznavanje glazbe smatra uvjetom kulture više od praktičnog muziciranja. Osoba koje ne zna svirati neki instrument, ne poznaje note ili ne pjeva u zboru ne treba se smatrati muzičkim nezalcem nego osobu koja uopće ne poznaje glazbu. Slušanjem se razvija ukus i kritičan odnos prema glazbi, a posebno glazbi koju prenose masovni mediji. Slušanjem se razvija i auditivna sposobnost koju smo, dajući prednost vizualnom, zapostavili. Upoznavanje glazbe i razvoj glazbenog ukusa je cilj slušanja. Kako bismo učenikovu pozornost usmjerili ka slušanju, učenike prethodno moramo zainteresirati. To ćemo postići aktivnostima koje organiziramo prije samog slušanja. Ti zadaci bi trebali biti isključivo glazbene prirode: melodija, ritam, tempo, dinamika, izvođački sastav, glazbeni oblik.

“Sadržaj slušanja može i mora biti sve što je sadržaj rada u glazbenoj nastavi: sve generalizacije treba usvajati na temelju slušno prezentiranih činjenica, svaka intonativna i ritamska pojedinost mora se čuti, svaki glazbeni instrument mora se upoznati na temelju slušanja, u jednu riječ, priroda je glazbenih znanja takva da se sva moraju usvajati na temelju slušanja.” (Rojko, 2012, 73)

Učenici kao zadatak moraju imati otkrivanje glazbeno-izražajnih sastavnica slušanog djela: izvođači, tempo, dinamika, oblik i ugođaj. Skladbu treba preslušati nekoliko puta, a svaki puta učenici trebaju otkriti drugu glazbeno-izražajnu sastavnicu. Kako bi izbjegli teoretiziranje, važno je da učenici samostalno i slušanjem dođu do rješenja svih zadataka (Dobrota, 2002, 76, prema Svalina, 2015).

“Uz slušanje glazbe u glazbenoj se nastavi povezuje i upoznavanje muzikoloških sadržaja. U novijim nastavnim programima ti se sadržaji navode kao: glazbene vrste, glazbeni oblici, vokalna glazba, narodna glazba, i sl. Muzikološki sadržaji izvode se iz slušanja glazbe. Možemo reći da slušanje glazbe omogućuje pravi induktivni pristup upoznavanju muzikoloških sadržaja.” (Svalina, 2015, 99)

3. VAŽNOST UČITELJA PRIMARNOG OBRAZOVANJA

“Važnost uloge učitelja kao nositelja promjena u 21. stoljeću, kada spektakularan razvoj svijeta ulazi u učionicu tražeći i od njega oblikovanje revolucije u učenju, nikad nije bila očitija“ (Dryden i Vos, 2002, 338). Svaki je učitelj suočen sa svojim odgovornostima i stručnim zadaćama, nužnošću uvažavanja drugih i timskog rada. Mlinarević (2002) ističe još potrebu za kvalitativnim stručnim usavršavanjem, senzibilizacijom za ozračjem povjerenja, brigom za učenike, suvremenim i djelotvornim strategijama učenja i poučavanja, istraživanjem i samorazvojem. U vremenu kada škola treba biti najzabavnije mjesto u gradu, zasigurno da učitelj mora biti svjestan potrebe za promjenom.

Uz današnji brz protok informacija, učitelj ne bi trebao samo predavati, a učenici zapisivati, slušati i svoje znanje kasnije prikazati u obliku usmenog i pismenog testiranja. Učitelj bi trebao unositi promjene i inovacije u nastavu. Uloga učitelja kakva je bila prisutna u tradicionalnoj nastavi sad se mijenja te učitelj postaje organizator, mentor i suradnik (Zrilić i Marin, 2019). Učitelj je voditelj i suradnik učenicima, a zadaća mu je pomoći u ostvarivanju odgojno obrazovnih zadaća, poticanju i poučavanju korisnih znanja i vještina. Također je važno da se stvori uzajamno poštovanje, poštovanje prema učenicima i njihovim roditeljima, ali i upoznavati interese i mogućnosti učenika. Učiteljeva zadaća je osmisliti nastavne aktivnosti kojima će djelotvorno motivirati učenike te postići maksimum rezultata svakog učenika (Mlinarević, 2002).

Prema Mlinarević (2002) dvije su aktivnosti posebno važne za djelotvorno poučavanje. To je kvalitetno pripremanje za nastavu te ocjenjivanje i samoocjenjivanje učeničkog napretka tijekom nastave. Te će aktivnosti pobuditi i održati pozornost, zanimanje i motivaciju učenika za uključivanje svih učenika u proces te promicati zadovoljstvo učenja.

“Snaga učitelja leži u radoznalosti, otvorenosti duha, spremnosti priznavanja pogrešaka, stalnom željom za učenjem, razvojem kritičkog mišljenja i predviđanja promjena u cjeloživotnom učenju. Poboljšanje kvalitete obrazovanja i motivacija nastavnika trebaju biti prioriteti već kod selekcije upisa na studij, kvalitetni programi stručnog usavršavanja tijekom rada, ekipirana stručna savjetodavna služba, poboljšanje radnih uvjeta i plaća, kvalitetni udžbenici, računala i učiteljski materijali.” (Mlinarević, 2002, 140)

4. KOMPETENCIJE UČITELJA

Kompetencija je temeljna dimenzija samopoštovanja (Kostović-Vranješ i Ljubetić, 2008). Bezinović (1993, 8) smatra da je kompetencija također i “globalna ili specifična subjektivna percepcija (osjećaj, očekivanja, uvjerenje) pojedinca da je sposoban realizirati neke oblike ponašanja i postizati rezultate (efekte, ciljeve) kojima teži ili koji se od njega očekuju.”

4.1. Temeljne kompetencije učitelja primarnog obrazovanja

Batarelo (2007) smatra da se kompetencije uz kognitivne elemente imaju funkcionalne, interpersonalne i etičke vrijednosti. Korištenje teorija, koncepata i informalnog znanja stečenog u praksi odnosi se na kognitivne kompetencije. Vještine ili sposobnosti obavljanja određenih poslova u određenim područjima odnose se na funkcionalne kompetencije. Sposobnost odabira prikladnog ponašanje u konkretnim situacijama odnosi se na osobne kompetencije, a etičke vrijednosti kombiniranje stručnih i osobnih vještina na prikladan način (Svalina, 2015).

Pored navedenih definicija i podjela, postoje i mnoge druge. Tako Cheetham i Chivers (1996) te Coldron i Smith (1999) smatraju da postoje pedagoške, a Dragun (2010) smatra da postoje psihološke, predmetne, didaktičko-metodičke, prirodoslovne, matematičke i komunikacijske te emocionalne i organizacijske kompetencije. Katz i McClellan (1999) ističu socijalne kompetencije, Hrvatić i Sablić (2008) smatraju da postoje računalne, građanske i interkulturalne kompetencije, dok prema Matijević (2007) postoje medijske, istraživačke ili znanstvene kompetencije. Buljubašić-Kuzmanović (2007) govori o kurikularnim te kompetencijama za rad s djecom s posebnim potrebama i rad s roditeljima (Bijelić, 2010; Blažević, 2012; Buljubašić-Kuzmanović i Livazović, 2010; Jurčić, 2012; Zrilić, 2013).

Previšić (1999) i Batarelo (2007) smatraju da je uloga učitelja pridonijeti povećanju učeničkih kompetencija cjelokupnim aktivnostima, a rezultat takvog načina rada bila bi kvalitetna i suvremena škola budućnosti kao preduvjet za sretne učenike, roditelje i učitelje.

Očigledno je da su učiteljske kompetencije složene jer učitelj treba biti živi model i uzor svakom učeniku. Mora biti voditelj, partner i posrednik, a takav obrazac valja nadograđivati i usavršavati, kontinuirano se razvijati u osobnom i profesionalnom smislu. Učitelj ima, uz sve zadaće za napredak učenika, zadatak da se trajno profesionalno usavršava

u znanstvenim i stručnim okvirima. Cjeloživotno obrazovanje smatra se imperativom društava temeljenih na znanosti i znanju (Blažević i Jukić, 2004; Radeka, 2002; Vizek-Vidović, 2005).

Prema Kostović-Vranješ i Ljubetić (2008) kompetentan učitelj je sposoban graditi i unaprijeđivati kvalitetne odnose s djecom, roditeljima, kolegama i ostalim čimbenicima u odgojno-obrazovnom procesu. Također, kvalitetan učitelj je sposoban za stvaranje uvjeta gdje bi učenici bili u kvalitetnoj interakciji s drugim učenicima, odraslima, ali i odrasli međusobno. Postizanjem kvalitetnih i zadovoljavajućih odnosa stvaraju se osjećaji prihvaćenosti i sigurnosti, zadovoljstva te se postiže uspjeh u zajedničkom učenju i napredovanju.

Prema Katz i McClellan (1999) pedagoški kompetentan učitelj je onaj koji iskorištava svoje osobne poticaje i one iz okruženja i iskorištava ih za postizanje dobrih razvojnih rezultata. Učitelj koji je pedagoški kompetentan je, zapravo, učitelj koji se dobro osjeća u ulozi koju ima kao učitelj, svjestan je da ima kontrolu nad svojim pedagoškim djelovanjem (prema Milanović i sur., 2000, 123)

Pedagoški kompetentan učitelj će svoje stručno znanje, vještine i sposobnosti iskoristiti u funkciji pedagoškog djelovanja (Cheetham & Chivers, 1996; Coldron i Smith, 1999). Takav će učitelj svojim osobinama (emocionalna osjetljivost, kreativnost, etičnost, kooperativnost i dr. (Ljubetić i sur., 2007, 72) svojim učenicima pokazivati poželjan obrazac ponašanja i tako im biti autoritet koji će učenici voljeti slijediti.

4.2. Kompetencije učitelja primarnog obrazovanja za poučavanje glazbe

Sudeći prema Gortan-Carlin i Močinić (2017) učenici moraju stvoriti kompetencije koje posjeduje učitelj jer se organizacija i struktura inicijalnog obrazovanja učitelja ravna prema zahtjevima područja stručnosti koje su učiteljima potrebne za obavljanje profesije.

Nacionalni okvirni kurikulum (2011) govori da se tijekom prvog razvojnog ciklusa učeničkog obrazovanja (prva četiri razreda OŠ) učenike treba osposobiti za opažanje, doživljavanje i prihvaćanje glazbene umjetnosti i stvaralaštva, razumijevanje i vrednovanje, sudjelovanje u glazbenim aktivnostima i izražavanje glazbenom umjetnošću i stvaralaštvom.

“Kako bi pratile zahtjeve važećeg okvirnog nastavnog programa za Glazbenu kulturu u nižim razredima osnovne škole, različite koncepcije obrazovanja učitelja, od dvogodišnjeg studija na Pedagoškim akademijama do sadašnjeg sveučilišnog petogodišnjeg studija na Učiteljskim fakultetima, sadrže kolegije koji bi trebali razviti

odgovarajuće kompetencije kod studenata budućih učitelja. U prvom redu to su vještine lijepog pjevanja, sviranja jednog instrumenta za praćenje dječjih pjesama i dječjeg instrumentarija, slušanja i uočavanja izražajnih komponenti umjetničke i druge glazbe te vještina poticanja dječjeg glazbenog stvaralaštva.” (Gortan-Carlin, Močinić, 2017, 516)

Rojko (2005) navodi da se dolaskom novih programa konačno pružila prilika da se u školi stvarno dogodi glazba, bilo intenzivnim slušanjem i upoznavanjem, bilo pjevanjem i sviranjem. Rojko (2005) također, navodi da se u razrednoj nastavi polazi od toga da je učenicima dovoljno da pjevaju pjesme po sluhu i da aktivno slušaju glazbu te na taj način upoznaju mnoštvo glazbenih djela. Na nastavi glazbe učenici mogu izvoditi različite glazbene igre, plesati i kretati se uz glazbu, svirati i izvoditi igre uz improviziranje glazbe jednostavnim glazbalima.

Svalina i Škojo (2009) ističu da se navedene aktivnosti smatraju potrebnima i da se za njih treba poučavati i buduće učitelje i učiteljice:

“Ako želimo da studenti kao budući učitelji budu zaista kompetentni za izvođenje ovdje navedenih aktivnosti s učenicima, morat ćemo mnogo više pažnje posvetiti i njihovom aktivnom uključivanju u glazbene aktivnosti. To neće biti samo sviranje instrumenata kojima će se pratiti učeničko pjevanje, nego i instrumenata koje će u školi učitelji svirati zajedno sa svojim učenicima. To su, dakle, udaraljke. Studenti trebaju što više pjevati te upoznavati glazbu slušanjem, a upoznavat će se i s različitim glazbenim igrama u kojima trebaju aktivno sudjelovati.” (Svalina i Škojo, 2009, 124)

Prema Svalina i Škojo (2009) kako bi studenti bili učitelji kompetentni za izvođenje aktivnosti s učenicima, svoju pažnju bi trebali posvetiti sudjelovanju u glazbenim aktivnostima. To ne bi trebalo biti sviranje instrumenata kao pratnja učeničkog pjevanja, nego i sviranje instrumenata koje će učenici svirati na satu glazbe, sviranje udaraljki. Poželjno je što više pjevati i upoznavati glazbu slušanjem i različitim glazbenim igrama u kojima trebaju sudjelovati.

Studenti se trebaju aktivno baviti sljedećim aktivnostima:

- slušanjem i upoznavanjem glazbe,
- pjevanjem,
- sviranjem,

- ritamskom i melodijskom improvizacijom,
- izvođenjem glazbenih igara (Svalina i Škojo, 2009).

“Pjevanje predstavlja drugu vrlo značajnu aktivnost koja je oduvijek prisutna u glazbenoj nastavi. To je najelementarniji, najspontaniji i najprirodniji način glazbenog ponašanja.” (Rojko, 1996, 107)

Svalina i Škojo (2009) smatraju da, kao učenici, i studenti mogu upoznavati izražajna sredstva glazbe, njene sastavnice, instrumente i vokale slušanjem primjera iz literature. Slušanjem će se više spoznavati jednostavne glazbene oblike i vrste glazbenih djela. Kompetencije vrednovanja i prosuđivanja glazbe učitelji mogu steći jedino slušanjem, tako mogu upoznati najznačajnija djela iz glazbene povijesti, razviti ukus, ali i kritički stav prema glazbi nižih kategorija.

“Prihvaćajući i uvažavajući razlike između funkcionalnog i umjetničkog pjevanja, gdje funkcionalno odražava čovjekovu prirodnu potrebu i sadrži elemente emocionalnog reagiranja i opuštenosti, zaključujemo da bi učitelji mogli u sklopu usvojenih kompetencija njegovati i umjetničko pjevanje kao pjevanje visokih umjetničkih zahtjeva.” (Weyer, 1973., 434., prema Svalina, Škojo, 2009, 125)

Svalina i Škojo (2009) navode kako bi studenti tijekom studija, kako bi stekli kompetencije za kvalitetno provođenje aktivnosti pjevanja, trebali sudjelovati u zboru kako bi učenike uveli u aktivnost zbornog pjevanja.

Prividnim glazbenim opismenjavanjem na studiju, studentima je dovoljno za ovladavanje harmonijskog instrumenta (klavir, sintisajzer, gitara). Također, sviranje na udaraljka (Orffov instrumentarij) i upotreba tijela kao instrumenta studentima mora biti poznata. Svoju će nastavnu praksu u glazbeno-reproduktivnom i kreativnom smislu, učitelji obogatiti korištenjem ritamskih i melodijskih udaraljki stvarajući melodijske i ritamske improvizacije (Svalina i Škojo, 2009).

“Pored sviranja, pjevanja i slušanja glazbe, studentima se treba omogućiti i kretanje uz glazbu, improviziranje plesnih pokreta, a trebali bi se baviti i glazbenim igrama koje bi mogli čak i sami osmišljavati. U sve navedene aktivnosti studenti se uključuju tako da i sami u njima aktivno sudjeluju jer jedino na takav način mogu steći kompetencije koje su im potrebne za uvođenje učenika u takve ili neke druge slične aktivnosti.” (Svalina i Škojo, 2009, 126)

Da glazbeno obrazovanje za kvalitetno vođenje nastave glazbe učiteljima primarnog obrazovanja nije dovoljno uočila je Herrold (1991). Autorica smatra da je priprema za sat glazbe slabija nego za ostale predmete koje također vodi učitelj. Herrold je navela da bi razredni učitelji trebali voditi ona nastavna područja u nastavi glazbe u kojima se osjećaju najsigurnije, ukoliko sat glazbe ne vodi predmetni učitelj (prema Svalina, 2015, 106)

Šulentić-Begić (2016) predlaže da se, kako bi student stekao sve potrebne glazbene kompetencije, kao pristup učenju prihvati princip učenja *od prakse k teoriji*, umjesto standardnog pristupa, rasprostranjenom po većini država pa i Hrvatskoj, *od teorije k praksi*. Takvim bi sustavom učenja studenti bili podijeljeni u skupine, a svaki bi nastavnik glazbe podučavao svoju grupu studenata pjevanju i praćenju pjesama na instrumentu, metodičkim postupcima usvajanja pjesme u razredu te slušanju glazbe, upoznavanju skladbi i glazbenih igara i metodičkom posredovanju učenicima. Kako bi se glazbeno opismenili, što je također poželjna glazbena kompetencija, treba imati i nastavu *solfeggia* u trajanju od barem dva semestra. Za stjecanje vokalnih kompetencija, učiteljima se predlaže pjevanje u zboru.

4.3. Dosadašnja istraživanja

Holden i Button (2006) proveli su istraživanje o samopouzdanju učitelja u provođenju nastave glazbe, njihovom obrazovanju i kvalifikacijama. Njihovo je istraživanje pokazalo da je učiteljima primarnog obrazovanja nastava glazbe zadnja na listi prioriteta od svih nastavnih predmeta. Učitelji su svoju sigurnost u pristupanju nastavi glazbe ocijenili srednjom ocjenom, a pjevanje im stvara dodatan pritisak zbog nesigurnosti u vlastite vokalne sposobnosti. Ispitanici koji rade sa starijim učenicima smatraju pjevanje još težim što je posljedica smanjenih glazbenih kompetencija i teorijskog znanja ovog predmeta. Dakako, uočena je bitna poveznica između sudjelovanja u aktivnostima i samouvjerenosti pristupa učenju glazbe gdje učitelji koji su sudjelovali u raznim glazbenim aktivnostima poučavanju glazbe pristupaju sa značajnijom sigurnošću.

Prema mišljenju učitelja, za kvalitetno vođenje nastave glazbene kulture i izvođenje pojedinih glazbenih aktivnosti jako je važno imati dobro opremljene učionice. Neki od njih to objašnjavaju na sljedeći način:

- „Da bi se kvalitetnije mogla provoditi nastava glazbene kulture važno je kvalitetno opremiti školu (učionicu) nastavnim sredstvima i pomagalicama za glazbenu kulturu.

Udaraljke i zvečke sama s djecom izrađujem, ponešto i kupim o svom trošku, ponekad posudim (ksilofon) ili donesem od kuće.“

- „Nastavu GK treba pratiti opremljena učionica da bi se nastava uopće mogla provoditi.“
- „Mislim da bi nastava GK bila kvalitetnija kad bi škole bile bolje opremljene (mislim na instrumente za učitelje i učenike). Naravno da ovisi i o tome koliko si učitelj da truda i koliko on sam voli glazbenu kulturu.“ (Svalina, 2015, 139)

Učitelji ističu kako je problem taj što im škole ne osiguravaju dovoljno dobre uvjete za rad u nastavi glazbe, odnosno kvalitetno opremljene učionice za vođenje nastave glazbene kulture. Učitelji većinom nemaju osiguran niti instrument na kojemu bi pratili dječje pjevanje ni glazbala dječjega instrumentarija:

- „Uvijek je bio problem što nije bilo dječjih instrumenata pa smo ih onda pravili u suradnji s roditeljima (drveni štapići, zvečke, razne „šumeće“ kutijice). Instrumenata nikad dosta jer sva djeca vole svirati.“
- „Škola je slabo opremljena (nema niti jedan sintisajzer za razrednu nastavu). Nastava je kvalitetna onoliko koliko je učitelj spreman organizacijske nedostatke nadomjestiti vlastitim angažmanom.“
- „Školski instrumentarij je krajnje osiromašen i u potpunosti sam prepuštena samoj sebi i samostalnoj izradi pojedinih udaraljki.“
- „Bilo bi dobro i korisno kad bi svaka učiteljica imala svoj komplet instrumenata za glazbeno stvaralaštvo kao i sintisajzer, u glazbenoj kulturi je to potrebno kao lopta u TZK-u i sl.“
- „Oprema za glazbenu kulturu je najčešće CD s pjesmama i jedan CD player. Instrumente radimo najčešće sami od raznih priručnih sredstava.“ (Svalina, 2015, 139-140)

Učitelji još ističu da se glazbene aktivnosti trebaju provoditi osim u okviru nastave glazbene kulture i na drugim nastavnim predmetima. U nastavi glazbene kulture treba izvoditi glazbene aktivnosti tako da budu raznolike i djeci zanimljive:

- „Glazbene aktivnosti često unosim i u sadržaje drugih nastavnih predmeta što kod učenika razvija motivaciju i pozitivno ozračje u razrednom okruženju te u sadržajima koji učenici trebaju usvojiti.“
- „Aktivnosti na nastavi glazbene kulture trebaju biti raznolike i djeci zanimljive.“

- „Na fakultetu nas uče izvoditi sat glazbene kulture po „šabloni“ koja učenicima vrlo brzo dosadi.“ (Svalina, 2015, 140)

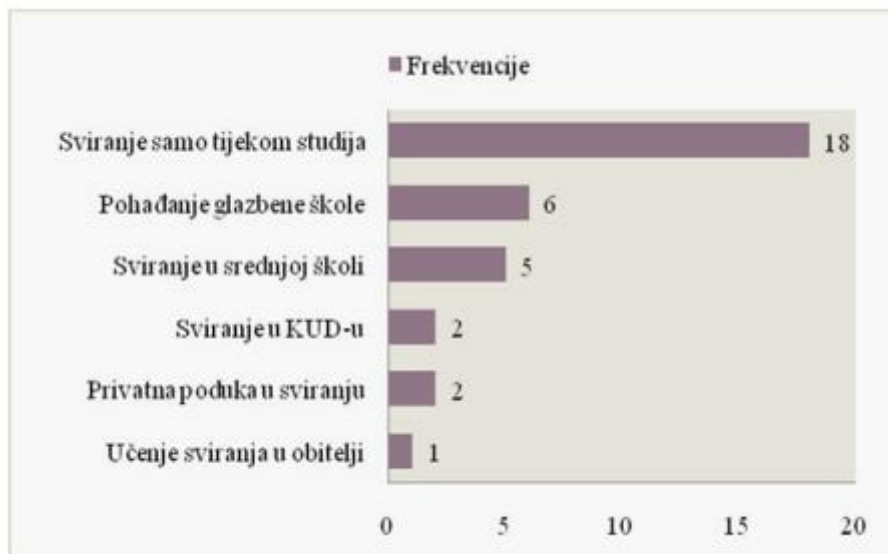

Slika 1. Učiteljska (samo)procjena kompetencija za pojedine glazbene aktivnosti i za nastavu glazbene kulture u cjelini – prosječne vrijednosti učitelja (Svalina, 2015, 160)

Svalina (2015) je provela istraživanje čiji su rezultati pokazali da 49 % učitelja primarnog obrazovanja smatra da su njihove kompetencije za vođenje pjevanja odlične, 34% učitelja smatra odličnim svoje kompetencije za vođenje slušanja. Za cjelokupno vođenje nastave glazbene kulture učitelji (60 %) generalno svoje kompetencije opisuju kao vrlo dobre, a mali broj učitelja rekao je da svoje kompetencije smatra nedovoljnim. Za vođenje pjevanja i slušanja glazbe niti jedan učitelj ne navodi da su njegove kompetencije nedovoljne, ali zato 1,6 % učitelja smatra svoje kompetencije za vođenje glazbenih igara nedovoljnim. Nedovoljnim svoje kompetencije za vođenje glazbeno-stvaralačkih aktivnosti smatra 5,8 % učitelja, a 8,6 % učitelja smatra nedovoljnim kompetencije za vođenje sviranja na glazbalima dječjeg instrumentarija.

Kako bi razvili svoje kompetencije učitelji su se bavili raznim aktivnostima, a rezultati koje je provela Svalina (2015) pokazali su da su učitelji, uz pjevanje u zboru, sudjelovali i u plesnim aktivnostima u obliku folklora (13), ritmike (4), klasičnog baleta (1) i suvremenog plesa (1). Na studiju su svi učitelji učili svirati neki melodijski instrument kao što su melodika (6), klavir (26) i harmonika (2). Osnovnu glazbenu školu polazilo je šest učitelja, a učili četiri učitelja učilo je svirati klavir, a dva harmoniku od kojih je jedna učiteljica završila samo tri od šest razreda osnovne glazbene škole. U srednjoj je školi pet učitelja sviralo gitaru, dva

tamburicu u kulturno-umjetničkim društvima, a privatnu je poduku prolazilo dva učitelja učeći svirati klavir, jedan gitaru, dva sintisajzer i jedan harmoniku (u obitelji) (Slika 2).

Slika 2. Kako su učitelji naučili svirati neki melodijski instrument (Svalina, 2015, str. 187)

2011. godine provedeno je istraživanje u prva tri razreda osnovnih škole iz Zagreba. Istraživanje je provedeno u četiri osnovne škole. Istraživanje je polazilo od hipoteza „nastava glazbe u razrednoj nastavi nije jednako kvalitetna kao nastava glazbe u predmetnoj nastavi“ i „učiteljice razredne nastave nisu dovoljno kompetentne za izvođenje nastave glazbe“ (Đeldić, Rojko, 2012, 96-97). Obje hipoteze su se pokazale točnima na način da su se problemi u istraživanju prikazali na sljedeći način:

- učitelji ne znaju voditi postupak obrade pjesme,
- ne ispravljaju loše pjevanje razreda,
- većina učitelja uopće ne pjeva, neki pjevaju intonacijski pogrešno,
- učitelji ne znaju svirati pa ne mogu pratiti dječje i vlastito pjevanje; samo je jedan učitelj svirao gitaru,
- pjevanje se uči uz snimku pjesme te se djeca uglavnom nisu snalazila u pjevanju jer su tempa snimljenih pjesama bila prebrza,
- učitelji nisu davali jasne znakove za početak pjevanja, a neki nisu ni pjevali da pomognu učenicima,
- neadekvatno pripremanje učenika za slušanje glazbe,

- neadekvatno vođenje procesa slušanja (neki učitelji ne samo da nisu slušali s učenicima, nego su za vrijeme slušanja radili nešto drugo, npr. pisali na ploči, skupljali instrumente i time ometali učenike u slušanju),
- sviranje na udaraljkama, tj. izvođenje ritamske pratnje često nije bilo jasno ni učiteljima pa nije uspijevalo ni učenicima,
- plesanje učenika bilo je nedefinirano jer učenici nisu znali što trebaju raditi i učitelji ih nisu dobro vodili,
- učenici su crtali sadržaj pjesme, što jest kreativna aktivnost, ali nije glazbena, pa joj nije mjesto u nastavi glazbe (Đeldić i Rojko, 2012).

Radičević (2010) i Birtić (2012) proveli su slično istraživanje s razredima osječčkih osnovnih škola, također u prva tri razreda osnovne škole. Rezultati prva tri razreda osnovne škole su:

- učitelji ne zadaju intonaciju prije pjevanja,
- učitelji ne sviraju instrument (klavir, gitaru ...) te učenici pjevaju uz snimke pjesama,
- učitelji ne vode slušanje skladba (sluša se bez unaprijed zadanih zadataka),
- učitelji navode učenike da pri slušanju instrumentalnih skladba zamišljaju neglazbene sadržaje,
- tijekom slušanja instrumentalnih skladbi učenici trebaju pokušati prepoznati „o čemu skladba govori“ i to nacrtati,
- glazba se koristi kao zvučna kulisa pri crtanju,
- učenici pjevaju vrlo nesigurno i netočno (Radičević, 2010)

Poteškoće koje je istraživanjem uočila Birtić (2012) u sva četiri razreda primarnog obrazovanja, promatranjem rada učitelja primarnog obrazovanja u prva tri razreda i predmetnih učitelja glazbe u četvrtim razredima primarnog obrazovanja su sljedeći:

- veliki broj učitelja u nastavi Glazbene kulture koristi se udžbenicima, koji samo ometaju učenike; primijećeno je kako nemali broj učenika iz udžbenika pročita glazbene sastavnice za vrijeme slušanja skladbe ili već unaprijed zna naslov pjesme koja će se pjevati ili skladbe koja će se slušati (umjesto da se do toga dođe aktivnim slušanjem i razgovorom nakon slušanja),

- samo su dva učitelja u prva tri razreda u nastavi svirala (klavir, harmoniku) prateći pjevanje učenika; za razliku od njih, svi predmetni učitelji glazbe sviraju instrument,
- na velikom broju nastavnih sati u prvom razredu uopće se nije slušala glazba; u ostalim razredima slušanje glazbe ipak se nešto više izvodilo,
- više od polovice ukupnih aktivnosti slušanja glazbe bilo je pasivno, bez unaprijed zadanih zadataka,
- na mnogim satima skladba se slušala samo jednom, najčešće bez zadavanja zadataka i aktivnog praćenja skladbe te s unaprijed najavljenim nazivom skladbe i imenom skladatelja (što se smatra metodički pogrešnim),
- veliki broj učitelja otkriva učenicima naziv skladbe i ime skladatelja prije slušanja, misleći da tako, razgovorom o skladbi i skladatelju, učenike motivira za slušanje skladbe,
- za razliku od prva tri razreda, u četvrtim razredima na svim je satima bilo slušanja glazbe s pripremom za aktivno slušanje (s unaprijed zadanim zadacima); k tome, skladbe su se slušale višekratno,
- na većem broju sati u prva tri razreda bilo je više pjevanja nego slušanja glazbe, iako je slušanje glazbe, prema nastavnom programu, zadana i obvezna aktivnost,
- više od polovice učitelja obrađivalo je pjesmu tako što se učenicima jednokratno reproducirala pjesma putem prenosivog CD-uređaja sa zahtjevom da je učenici ponove (tj. ponavljaju), što nije uspijevalo pa učenici nisu naučili pjesmu,
- tek nešto manje od trećine učitelja s učenicima je analiziralo sadržaj pjesme i nepoznate riječi; ostali su samo pročitali tekst pjesme, zapisali naslov na ploču i reproducirali pjesmu putem prenosivog CD-uređaja; u prvom razredu u pravilu se najmanje razgovaralo o nepoznatim riječima i sadržajima pjesama, a to je za učenike te dobi posebno važno,
- na nekim se nastavnim satima uz novu pjesmu učilo i plesati, što je dovodilo do toga da učenici ne nauče ni jedno ni drugo; plesanje se najčešće učilo na brzinu, bez adekvatne poduke učitelja pa je sve ostalo na kaotičnom kretanju učenika,
- učeničko sviranje (sviranje udaraljki, sviranje pljeskanjem, lupkanjem ...) uz pjevanje najčešće je bilo neorganizirano i neuspješno,

- u nastavi su bili više prisutni improvizirani instrumenti nego tzv. Orffov instrumentarij; improvizirane udaraljke stvarale su buku, što je stvaralo ružnu zvučnu sliku; imalo se dojam da bi, u nedostatku pravih udaraljki, bilo bolje da učenici ritmiziraju pljeskanjem, lupkanjem, tj. da koriste tijelo kao instrument,
- gotovo na polovici nastavnih sati uočena je neglazbena motivacija, najčešće opširan razgovor o godišnjem dobu, o pticama, o putovanjima te o još mnogim izvanglazbenim temama; šteta je od kratkih 45 minuta u tjednu oduzeti vrijeme za nešto što nije povezano s glazbom,
- određeni broj učitelja prije ili tijekom slušanja glazbe navodi učenike na razmišljanje o izvanglazbenom sadržaju, najčešće kada je riječ o programnoj glazbi (npr. Klokan, Slon); na jednom nastavnom satu, pri slušanju Proljeća Antonija Vivaldija, učitelj je rekao učenicima da zatvore oči i zamisle proljeće te da ono što su zamislili nacrtaju; na drugom nastavnom satu, uz irsku uspavanku Dječak Deni, učitelj je zamišljao Petra Pana i navodio učenike da i oni pokušaju zamisliti nešto slično; takav način navođenja učenika na izvanglazbene sadržaje ne potiče aktivno slušanje glazbe i slušanje pretvara u neestetско,
- gotovo više od polovice učitelja pri kraju sata najčešće zadaje provođenje neke neglazbene aktivnosti sadržajno povezane s naslovom pjesme ili skladbe: na primjer, crtanje divljeg jahača, kosa, frule, proljeća, plesa, pidžame/spavaćice, bumbara i pčela, ili crtanje po vlastitom nahođenju, ili izvođenje igrokaza pomoću lutaka, ili 5 oponašanje glasanja ptica i ostalih životinja; vrijeme potrošeno na neglazbene aktivnosti i zadatke moglo se bolje iskoristiti za još jedno slušanje, za glazbenu igru ili neku drugu glazbenu aktivnost,
- na nekim nastavnim satima moglo se vidjeti „glazbeno stvaralaštvo“ pri kojem učenici oponašaju životinje, proljeće i buđenje prirode i sl.; jasno je da to nije glazbeno stvaralaštvo i da takve aktivnosti ne potiču razvoj glazbenih sposobnosti, a ni razvoj glazbenoga ukusa (Birtić, 2012).

5. METODOLOGIJA

5.1. Cilj i hipoteza istraživanja

Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi kakva su mišljenja učitelja primarnog obrazovanja o stečenosti kompetencija za poučavanje glazbe. Istraživanjem se htjelo ispitati smatraju li se učitelji primarnog obrazovanja dovoljno kompetentnim za provedbu sata Glazbene kulture s obzirom na njihovo stečeno znanje tijekom školovanja.

U skladu s ovako postavljenim ciljem postavili smo sljedeću hipotezu istraživanja:

H1: Učitelji smatraju da su stekli dovoljne glazbene kompetencije za vođenje nastave glazbe.

5.2 Sudionici istraživanja

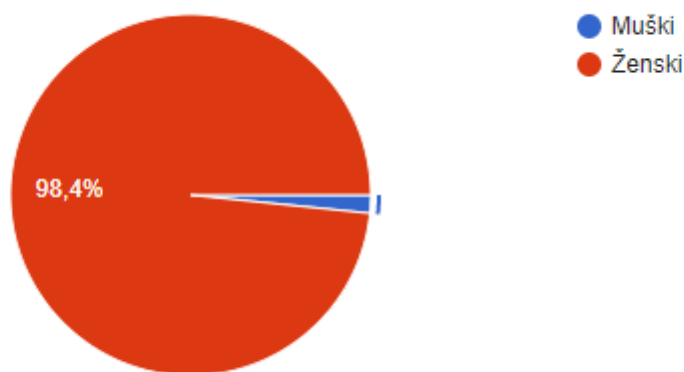
U istraživanju su sudjelovali učitelji primarnog obrazovanja iz zatvorenih grupa na društvenim mrežama namijenjenim isključivo učiteljima razredne nastave. Ispitanici su pohađali Sveučilište u Zagrebu – odsjek u Petrinji i odsjek u Čakovcu, Sveučilište u Puli, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Osijeku, Dislocirani studij u Slavonskome Brodu, Sveučilište u Mostaru, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Zadru. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 62 ispitanika u rasponu od 25 do 59 godina, a prosječna dob svih sudionika u istraživanju je 35,8 godina.

5.3. Postupci i instrumenti istraživanja

Podaci su prikupljeni metodom anketiranja, a kao instrument istraživanja korišten je anketni upitnik. Istraživanje je provedeno u razdoblju od 24. lipnja 2020. do 1. kolovoza 2020. godine. Anketni upitnik sastojao se od 37 pitanja vezanih za glazbene kompetencije učitelja primarnog obrazovanja. Od ispitanika se tražilo da iskažu svoje mišljenje o studiju koji su pohađali i o iskustvima iz prakse. Etika istraživanja ispoštovana je time da su učitelji bili upoznati s ciljem istraživanja i anonimnošću ankete.

5.4. Rezultati istraživanja

Rezultati istraživanja dobiveni su odgovorima učitelja rješavanjem anketnog upitnika. U istraživanju je sudjelovalo 62 ispitanika. Jedan ispitanik je muškog spola, odnosno 1,6%, a 61 ispitanik je ženskog spola, 98,4%.

Slika 3. Raspodjela ispitanika prema spolu

10 (16,1%) ispitanika u ispitivanju izjavilo je da je završilo osnovnu glazbenu školu kao dodatno glazbeno usavršavanje. 7 (11,3%) ispitanika završilo je glazbeni tečaj, 1 (1,6%) ispitanika završilo je srednju glazbenu školu, 1 (1,6%) ispitanik išao je na vježbe klavira, 1 (1,6%) ispitanik je samouk, 1 (1,6%) ispitanik ima završena dva razreda osnovne glazbene škole, 1 (1,6%) ispitanik podučavan je od strane roditelja (nastavnika Glazbene kulture), 1 (1,6%) ispitanik bio je članom klapa i zborova s podukama, 1 (1,6%) ispitanik bio je članom kulturno-umjetničkog društva, 1 (1,6%) ispitanik bio je članom Društva “Naša djeca”, a 37 (59,68%) ispitanika nije se dodatno glazbeno obrazovala.

4 ispitanika izjavilo je da je tijekom dodatnog glazbenog usavršavanja učio svirati gitaru. 7 ispitanika učilo je svirati harmoniku, 6 ispitanika učilo je svirati sintisajzer, 16 ispitanika učilo je svirati klavir, 2 ispitanika učilo je svirati melodiku, 2 ispitanika učilo je svirati tamburicu i jedan ispitanik učio je svirati violinu. Važno je naglasiti da su 3 ispitanika učila svirati po dva instrumenta (klavir i gitara, sintisajzer i gitara i klavir i tamburica).

U nastavi Glazbene kulture 2 ispitanika koristi gitaru, 36 ispitanika koristi sintisajzer, 5 ispitanika koristi klavir, 4 ispitanika koristi melodiku, 1 ispitanik koristi metalofon, 1

ispitanik koristi harmoniku, 1 ispitanik koristi tamburicu. Poneki ispitanici koriste više od jednog instrumenta u nastavi Glazbene kulture.

26, odnosno 41,9%, ispitanika odgovorilo je u nastavi Glazbene kulture koristi svoj vlastiti instrument, a 36, odnosno 58,1%, ne koristi svoj instrument ili ga uopće ne koristi. Ispitanici su svoj odgovor morali dodatno objasniti, a odgovori glase:

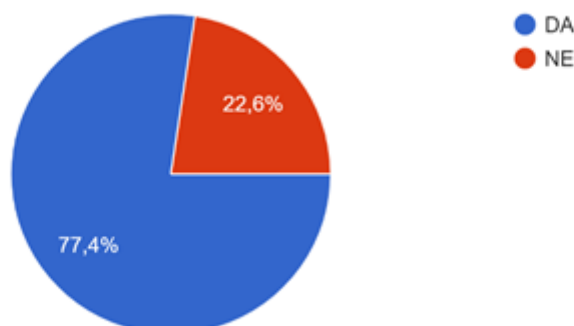
- Koristim školski instrument.
- Svaka učionica ima svoj piano.
- Sviram sintisajzer koji imamo u školi.
- Na fakultetu sam usavršila sviranje klavira, a od malena samouka te siram uz kalvir i gitaru. Vodim i glazbenu radionicu s djecom u kojoj ih nastojim podučiti osnovama sviranja navedenih instrumenata.
- Nisam svirala od kad sam završila fakultet, ne osjećam se kompetentnom.
- Sve imamo u školi.
- Nemam ga, a škola mi nije kupila.
- U školi nemamo, zato koristim svoj.
- Smatram kako djeca bolje reagiraju na moju vlastitu izvedbu pjesme nego ako bih tu istu pjesmu pustila preko audio zapisa.
- Na fakultetu su mi profesori zgadili sviranje instrumenta iako sam krenula s velikom željom i motivacijom. Čim sam diplomirala prodala sam instrument jer nisam naučila ništa zanimljivo što bih mogla s njime raditi na nastavi Glazbene kulture.
- Ne posjedujem instrument.
- Donijela sam od kuće i koristim ga.
- Zanimljivije je, lakša interpretacija i bolja motivacija za učenike.
- Djeca lakše uče pjesme uz “živu” pratnju nego uz snimku.
- Svoj sintisajzer držim u ormaru u učionici i po potrebi ga izvadim. Škola ima jedan sintisajzer, nalazi se kod nastavnice Glazbene kulture.
- Škola nije predvidjela glazbala za razrednu nastavu, a volim imati svoje da bude uvijek spreman za korištenje bez da moram unaprijed dogovarati korištenje.
- Na početku sam svirala... možda prvih 10 godina. Nakon preseljenja u seosku školu na posao sam išla pješice ili na biciklu i nisam mogla nositi instrument pa sam prestala. Ni jedna kolegica u razrednoj nastavi više ne svira u razredu.
- Premalo vremena za pripremu za nastavni sat.

- Uz današnju tehnologiju i matrice jednostavnije mi je koristiti njih nego nositi svoj sintisajzer u školu.
- Pjesme koje su navedene u udžbenicima su zahtjevne te meni, bez dodatnog glazbenog obrazovanja, teže za sviranje.

29 % ispitanika odgovorilo je da u nastavi Glazbene kulture koristi samostalno izrađene udaraljke jer im škola nije omogućila potrebne instrumente, dok je 71% ispitanika odgovorilo niječno. Ispitanici su svoj odgovor dodatno objasnili sljedećim odgovorima:

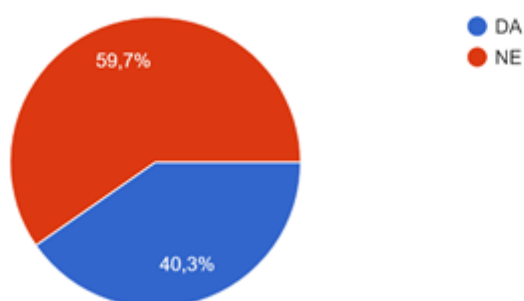
- Imamo sve potrebne instrumente.
- Koristim udaraljke koje sam sama kupila i izrađene dječje šuškalice, te neke od instrumenata od izdavačkih kuća.
- Koristim se udaraljka koje su u vlasništvu škole, iako i s djecom izrađujem na godišnjoj razini vlastite udaraljke.
- Škola nam je nabavila udaraljke.
- Djeci je zanimljivo kad ih izrađujemo sami.
- Koristim instrumente koje su dijelile izdavačke kuće kao reklamni materijal.
- S učenicima izrađujemo štapiće, šuškalice i zvečke.
- Imamo nešto starih udaraljki, zvečki...
- Škola nam je kupila komplet udaraljki. Nekoliko udaraljki, def, činele i triangle smo dobili u paketu od izdavača ŠK.
- Izrađivala sam s učenicima zvečke i bubnjeve na različite načine.
- Učenici sami izrađuju instrument jer smatram da procesom izrade shvaćaju važnost i vrijednost instrumenta.
- Škola mi je nabavila većinu različitih vrsta udaraljki, a neke smo samostalno napravili pomoću metalnih čepova na žici, koristimo staklene boce napunjene vodom, drvene štapiće izrađene od drške metle.
- Posjedujemo Orffov instrumentarij.
- Nedostatni materijalni uvjeti.
- Koristimo izrađene, ali i kupljene. S kolegicama dijelim instrumente.
- Improviziramo s pijeskom, rižom u plastičnim bočicama.
- Napravila sam od recikliranog materijala jer ono što imamo u školi nije dovoljno.
- Imamo dječji glazbeni instrumentarij.

77,4% ispitanika odgovorilo je da su *ispunjeni potrebni uvjeti za Izvođenje nastave Glazbene kulture u školi u kojoj rade*, a 22,6% ispitanika ne smatra da su na mjestu na kojemu rade ispunjeni isti uvjeti.

Slika 4. Uvjeti rada potrebni za izvođenje nastave Glazbene kulture

Na tvrdnju *Na studiju koji sam pohađala postoje kolegiji namijenjeni razvoju vokalnih sposobnosti* 59,7% ispitanika odgovorilo je NE, 40,3% ispitanika pohađalo je studij na kojemu postoje kolegiji namijenjeni razvoju vokalnih sposobnosti.

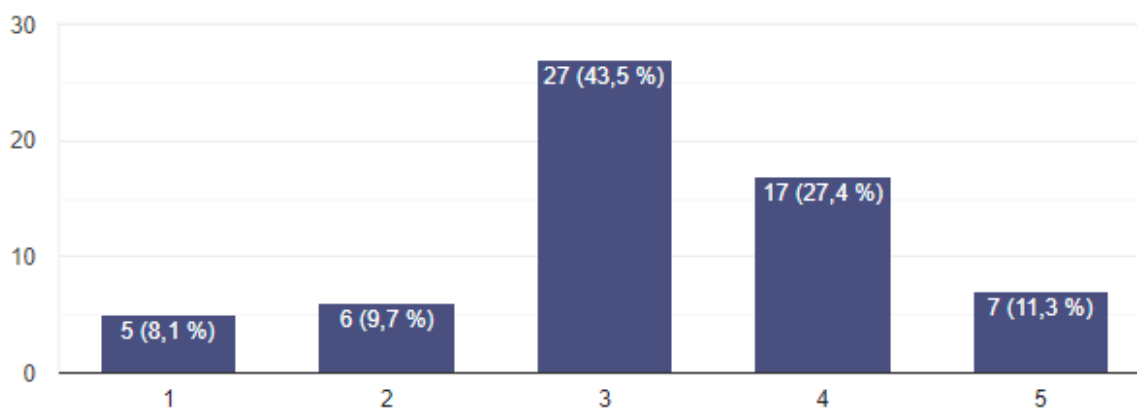

Slika 5. Kolegiji namijenjeni razvoju vokalnih sposobnosti

Ispitanici su na sljedeće tvrdnje odgovarali u skladu s njihovim mišljenjem te se ono iskazivalo odabirom broja kojemu je pridruženo značenje: 1 - u potpunosti se ne slažem, 2 – slažem se, 3 – niti se slažem niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem.

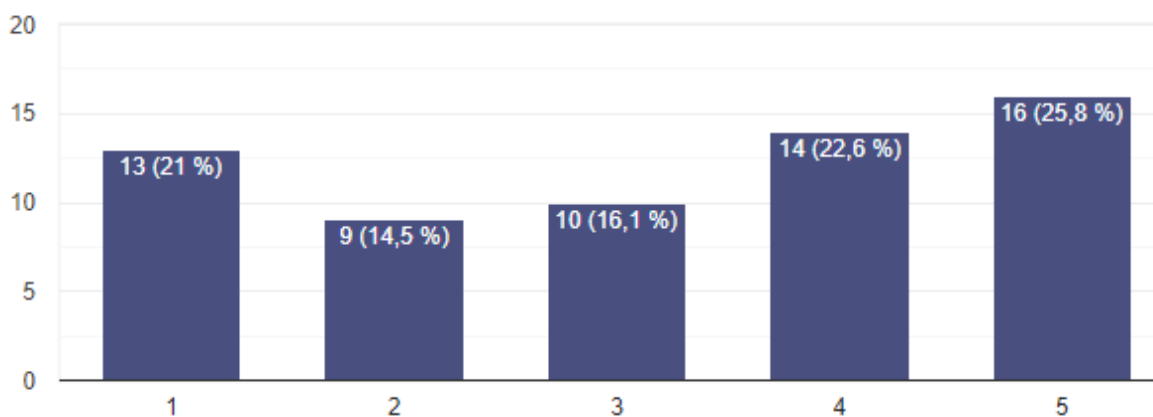
Na tvrdnju da *Na studiju koji su pohađali ima dovoljno glazbenih kolegija* 43,5% sudionika odgovorilo je da se niti slaže niti ne slaže s navedenom tvrdnjom, 27,4% ispitanika slaže se s

tvrdnjom, 11,3% ispitanika u potpunosti se slaže s tvrdnjom, 9,7% ne slaže se s tvrdnjom, a 8,1% ispitanika u potpunosti se ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Slika 6. Glazbeni kolegiji

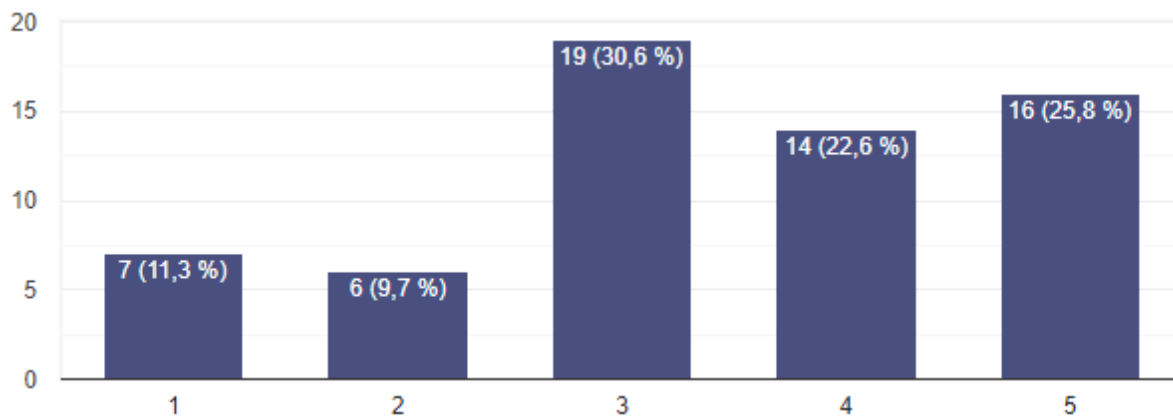
Na tvrdnju *Na studiju koji sam pohađao/la stekao/la sam vještinu sviranja na glasoviru* najveći broj ispitanika, njih 25,8% u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, 22,6% slaže se s tvrdnjom, 21% se u potpunosti ne slaže s tvrdnjom, a 14,5% ispitanika ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Slika 7. Vještine sviranja na glasoviru

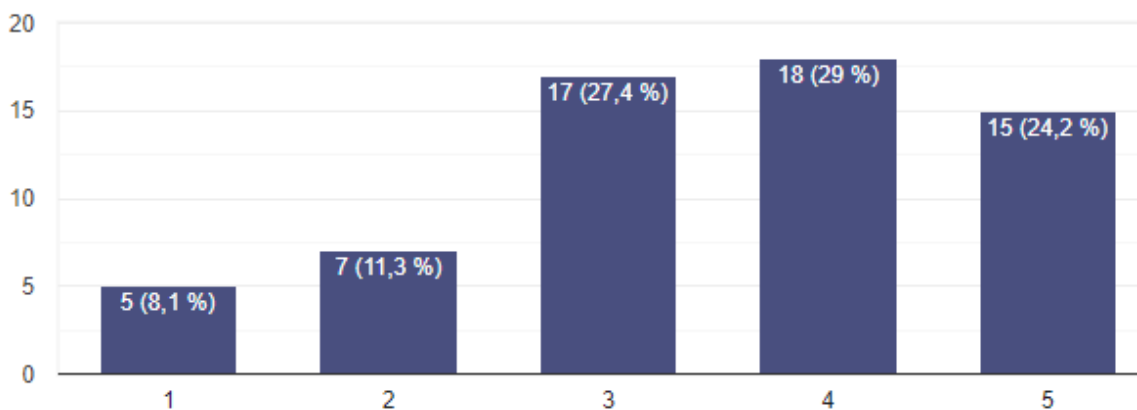
Na tvrdnju *Na studiju koji sam pohađao/la stekao/la sam vještinu pjevanja* 30,6% ispitanika odgovorilo je da se niti slaže niti ne slaže s tvrdnjom, 25,8% se u potpunosti slaže s tvrdnjom, 22,6% se slaže sa tvrdnjom, 11,3% u potpunosti se ne slaže sa tvrdnjom, a 9,7% se ne slaže s navedenom tvrdnjom.

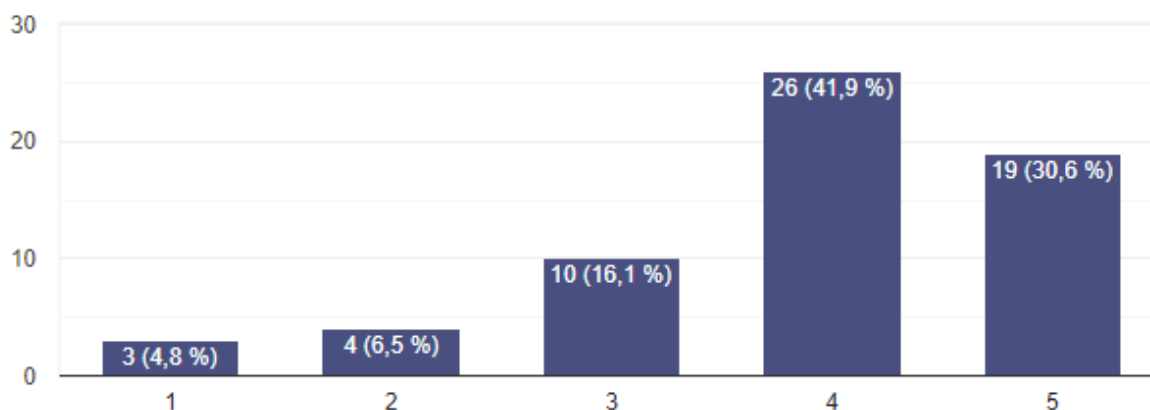
Slika 8. Vještine pjevanja

Na tvrdnju *Na studiju koji sam pohađao/la stekao/la sam vještinu sviranja ritamskim i melodijskim udaraljka* 29% ispitanika odgovorilo je da se slaže s tom tvrdnjom, 27,4% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže s tvrdnjom, 24,2% ispitanika u potpunosti se slaže s tvrdnjom, 11,3% ispitanika ne slaže s tvrdnjom, a 8,1% ispitanika u potpunosti se ne slaže s navedenom tvrdnjom.

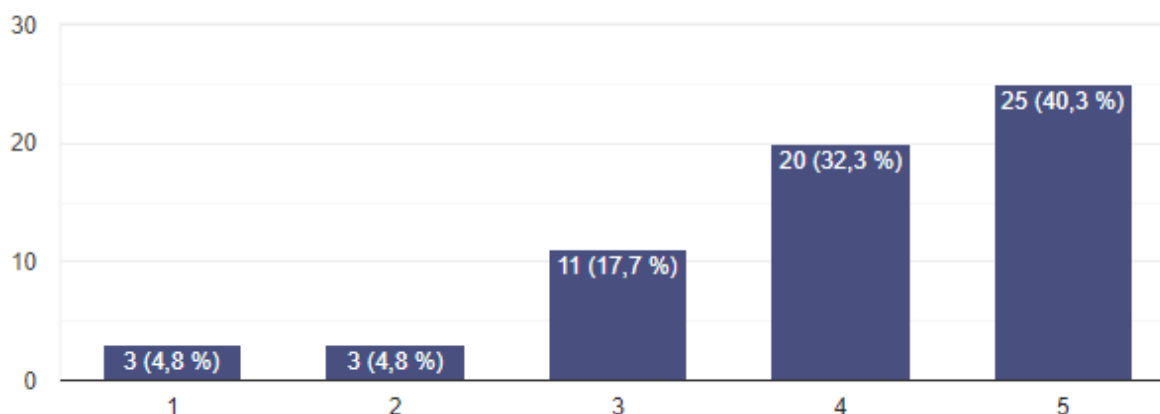
Slika 9. Vještina sviranja ritamskim i melodijskim udaraljka

Na tvrdnju *Na studiju koji sam pohađao/la stekao/la sam potrebno glazbeno teorijsko znanje* 41,9% ispitanika odgovorilo je da se slaže s navedenom tvrdnjom, 30,6% ispitanika u potpunosti se slaže s tvrdnjom, 16,1% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže s tvrdnjom, 6,5% ispitanika se ne slaže s tvrdnjom, a 4,8% ispitanika u potpunosti se ne slaže s navedenom tvrdnjom.

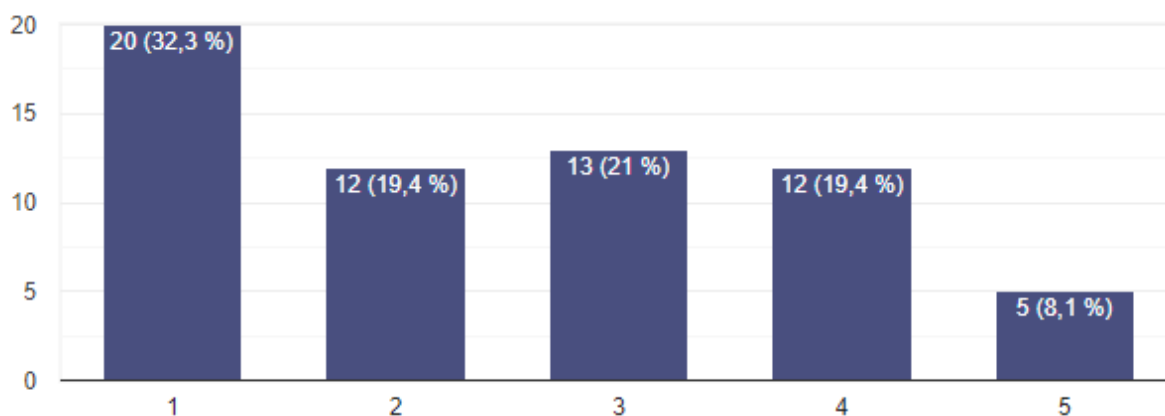
Slika 10. Stečeno potrebno glazbeno teorijsko znanje

Za tvrdnju *Stekao/la sam kompetencije potrebne za izvođenje nastave Glazbene kulture razrednoj nastavi* 40,3% ispitanika u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, 32,3% ispitanika slaže se s tvrdnjom, 17,7% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže s tvrdnjom, a po 4,8% ispitanika odgovorilo je da se ili ne slaže ili u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

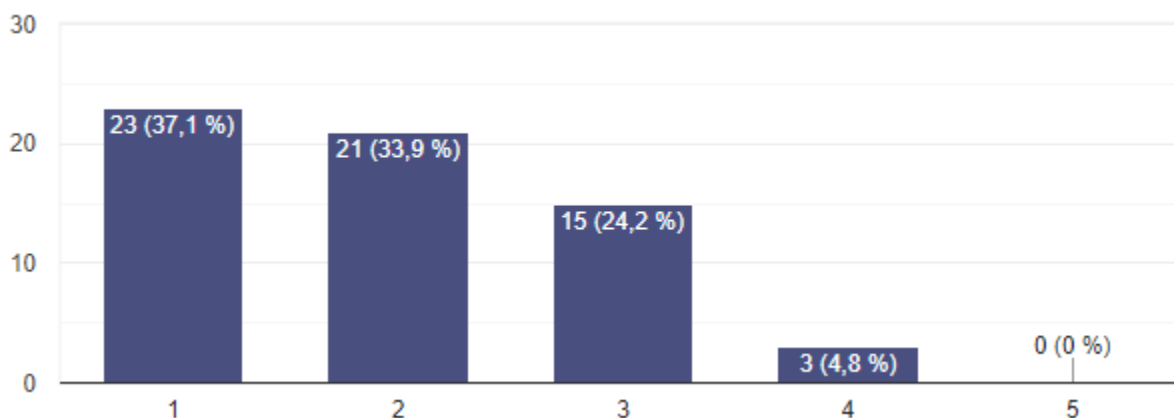
Slika 11. Kompetencije potrebne za izvođenje Glazbene kulture u razrednoj nastavi

Sljedeća tvrdnja glasi *Svoje kompetencije za vođenje nastave glazbe usavršavam na seminarima u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje*. 32,3% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom, 21% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže s tvrdnjom, po 19,4% ispitanika se ili ne slaže ili slaže s tvrdnjom, a 8,1% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom.

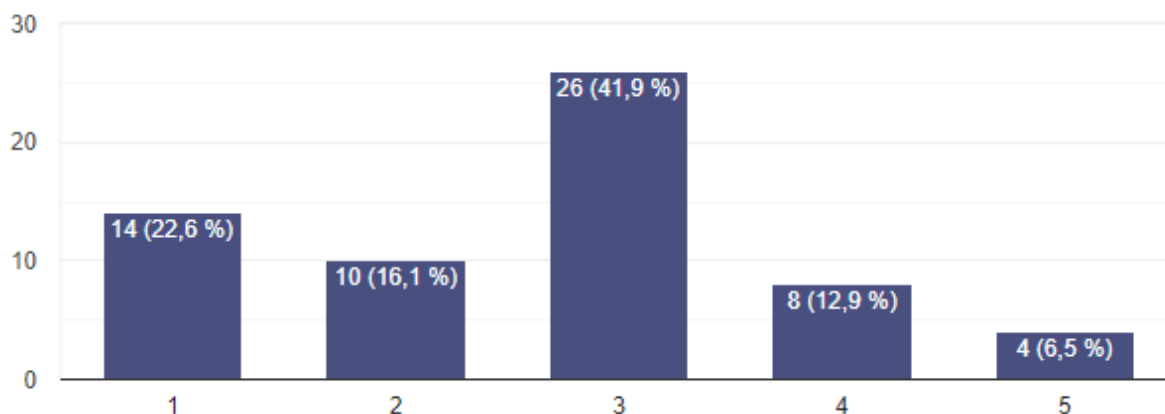
Slika 12. Usavršavanje kompetencija za vođenje nastave glazbe na seminarima

Na tvrdnju *Agencija za odgoj i obrazovanje organizira dovoljno seminara iz područja glazbene kulture* 37,1% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom. 33,9% ispitanika odgovorilo je da se ne slaže s tvrdnjom, 24,2% ispitanika se niti slaže niti ne slaže s tvrdnjom, a 4,8% ispitanika se slaže s navedenom tvrdnjom. Niti jedan sudionik nije odgovorio da se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom.

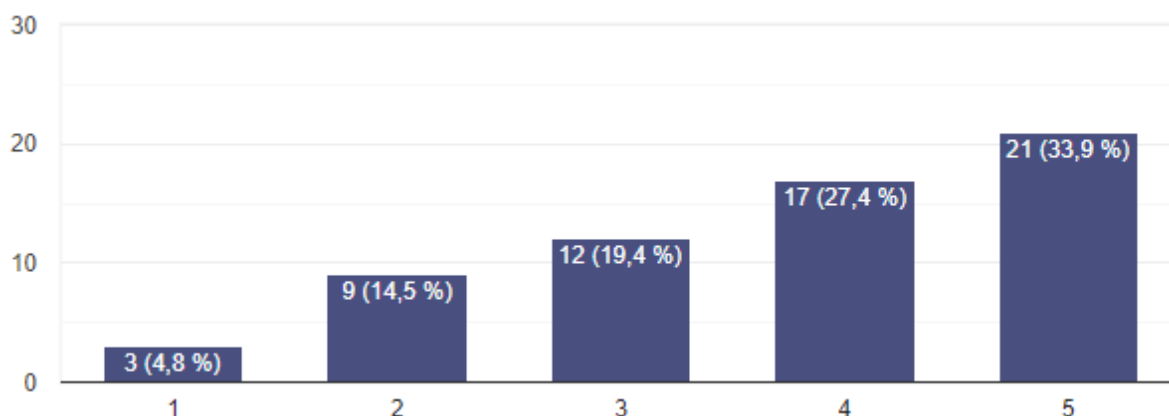
Slika 13. Organiziranje seminara iz područja glazbene kulture

Sljedeće tvrdnje odnose se na iskustva ispitanika u praksi. Prva tvrdnja glasi *Pripremanje za sat Glazbene kulture oduzima mi više vremena nego pripremanje za druge nastavne predmete*. 41,9% ispitanika odgovorilo je da se niti slaže niti ne slaže s navedenom tvrdnjom, 22,6% ispitanika u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom, 16,1% ne slaže se s tvrdnjom, 12,9% slaže se s tvrdnjom, a 6,5% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom.

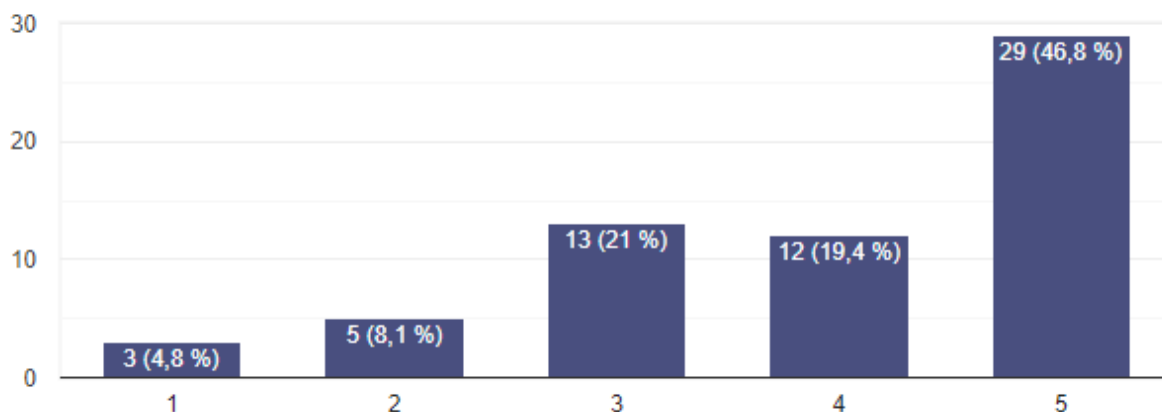
Slika 14. Pripremanje za sat Glazbene kulture

Na tvrdnju *Kompetentan/na sam za izvođenje svih nastavnih područja u okviru Glazbene kulture* 33,9% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 27,4% ispitanika odgovorilo je da se slaže, 19,4% niti se slaže niti se ne slaže, 14,5% ispitanika se ne slaže, a 4,8% ispitanika se u potpunosti ne slaže.

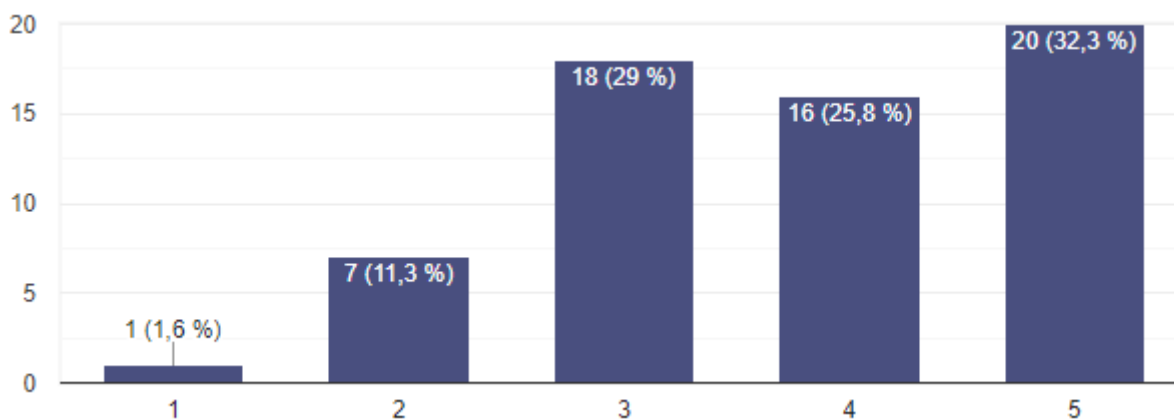
Slika 15. Kompetencije za izvođenje svih nastavnih područja u okviru Glazbene kulture

Iduća tvrdnja glasi *Sa sigurnošću pristupam svakom nastavnom satu Glazbene kulture.* 46,8% ispitanika u potpunosti se slaže s navedenom tvrdnjom, 21% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže s tvrdnjom, 19,4% ispitanika slaže se s tvrdnjom, 8,1% ispitanika ne slaže se s tvrdnjom, a 4,8% u potpunosti se ne slaže s navedenom tvrdnjom.

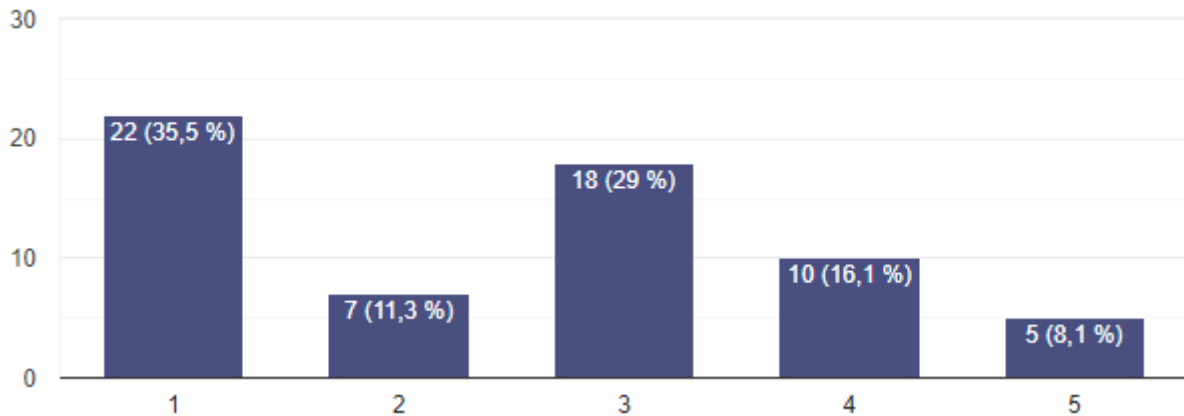
Slika 16. Pristup nastavnim satima Glazbene kulture

Na tvrdnju *Pri vođenju nastave glazbe koristim znanja, vještine i metode stečene tijekom studija* 32,3% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže s tvrdnjom, 29% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže s tvrdnjom, 25,8% ispitanika slaže se s tvrdnjom, 11,3% ispitanika ne slaže se, a 1,6% ispitanika u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom.

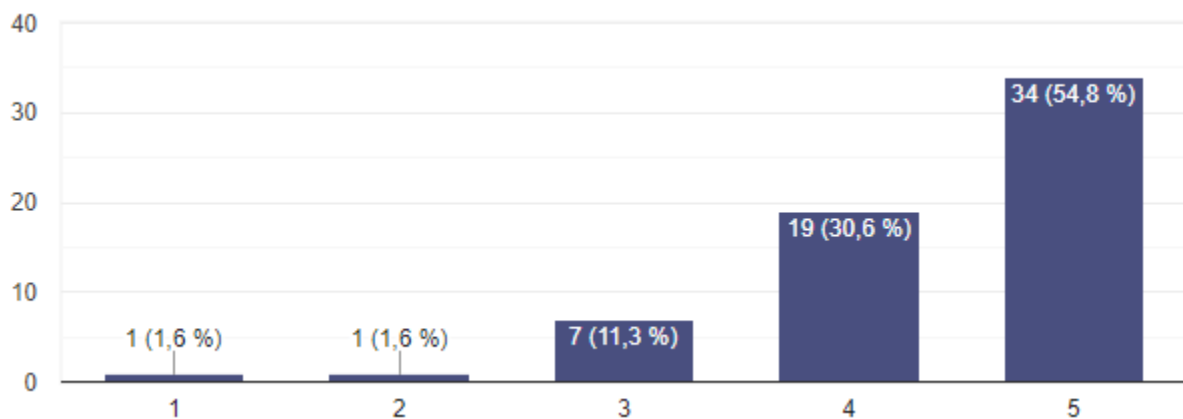
Slika 17. Korištenje znanja, vještina i metoda na satu glazbe stečenih tijekom studija

Na tvrdnju *Prilikom izvođenja pjesama u nastavi glazbe izvodim instrumentalnu pratnju na glasoviru* 35,5% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti ne slaže, 29% niti se slaže niti se ne slaže, 16,1% ispitanika se slaže, 11,3% ispitanika se ne slaže, a 8,1% ispitanika se u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom.

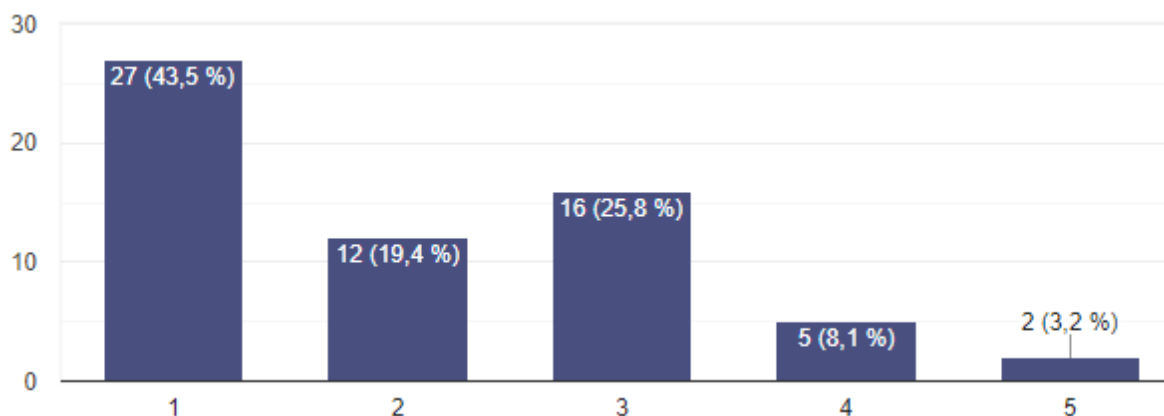
Slika 18. Izvođenje instrumentalne pratnje na glasoviru

S tvrdnjom *Prilikom pripremanja aktivnosti slušanja glazbe, analiziram i preslušavam glazbeno djelo koje ću slušati na satu zajedno s učenicima* 54,8% ispitanika u potpunosti se slaže, 30,6% se slaže, 11,3% niti se slaže niti se ne slaže. Po 1,6% ispitanika se ili ne slaže ili u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

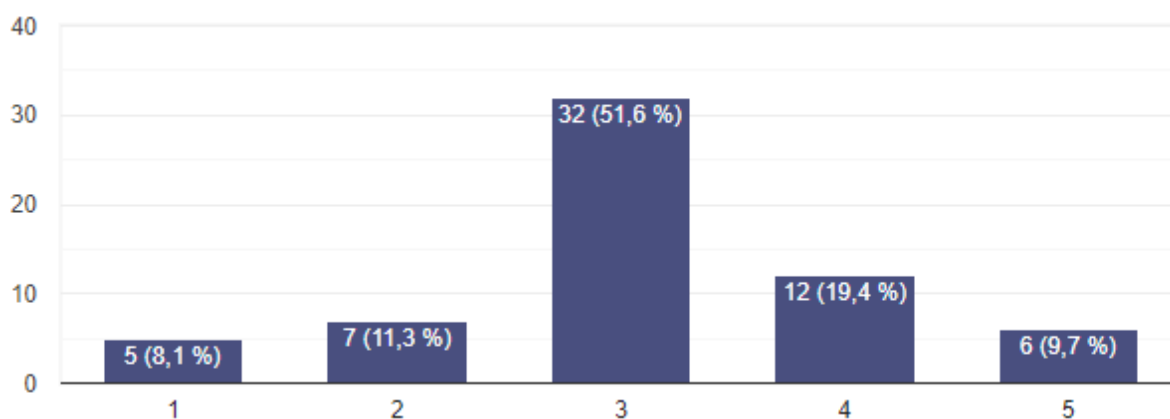
Slika 19. Pripremanje aktivnosti slušanja glazbe (analiza i preslušavanje glazbenog djela)

Na tvrdnju *Zbog neadekvatne opremljenosti učionice nisam u mogućnosti izvoditi nastavu glazbe sa svim svojim kompetencijama* 43,5% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 25,8% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 19,4% ispitanika se ne slaže, 8,1% se slaže, a 3,2% se u potpunosti slaže.

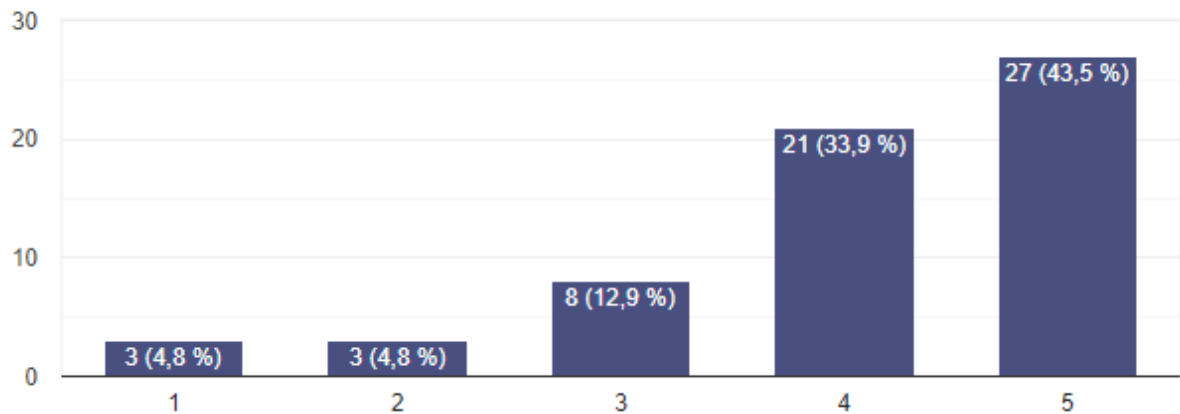
Slika 20. Nemogućnost izvođenja nastave glazbe zbog neopremljenosti učionice

S tvrdnjom *Glazbene kompetencije potrebne su za izvođenje ostalih nastavnih predmeta* 51,6% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 19,4% se slaže, 11,3% se ne slaže, 9,7% se u potpunosti slaže, a 8,1% ispitanika u potpunosti se ne slaže.

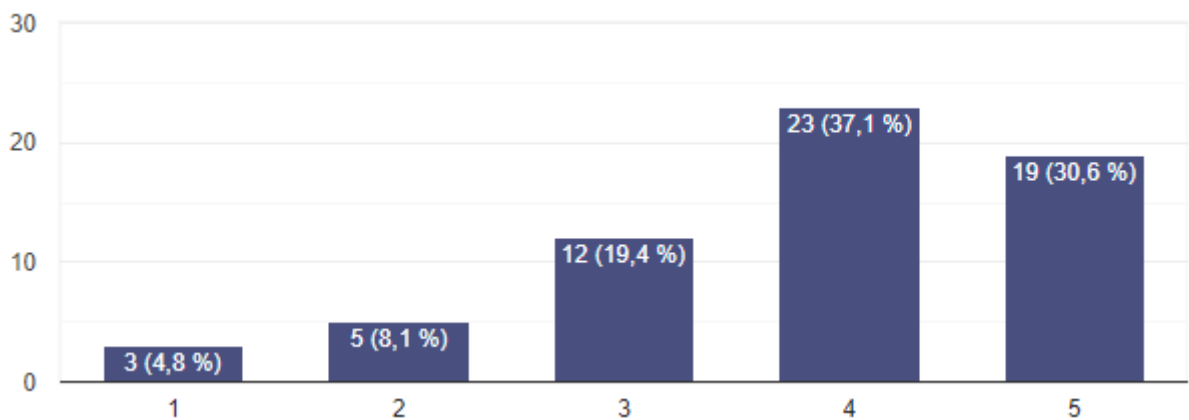
Slika 21. Izvođenje ostalih nastavnih predmeta pomoću glazbenih kompetencija

Na tvrdnju *Kompetencije učitelja su, za izvođenje nastave Glazbene kulture, po stupnju važnosti jednake kompetencijama za izvođenje ostalih nastavnih predmeta* 43,5% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 33,9% ispitanika se slaže, 12,9% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, a po 4,8% ispitanika ili se ne slaže ili se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Slika 22. Važnost glazbenih kompetencija

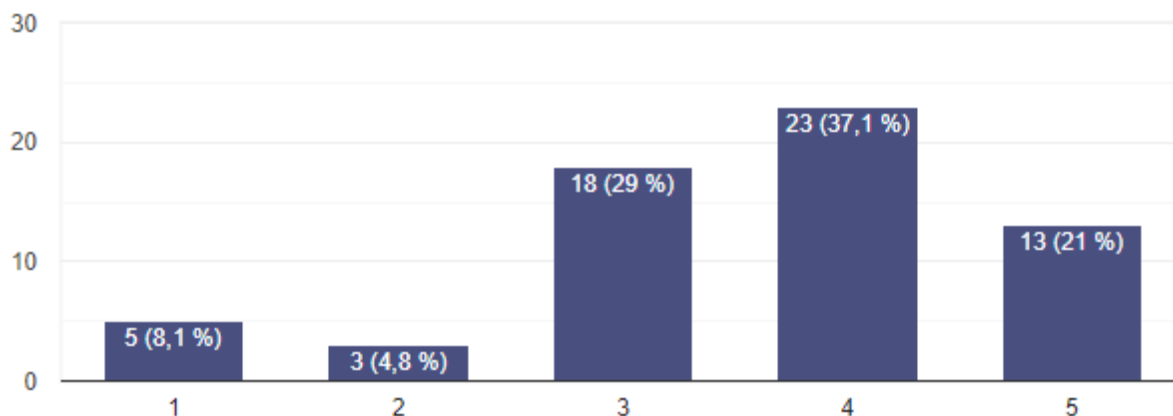
S tvrdnjom *Stečene glazbene kompetencije pomažu i u realizaciji nastave Tjelesne i zdravstvene kulture* 37,1% ispitanika se slaže, 30,6% se u potpunosti slaže, 19,4% niti se slaže niti se ne slaže, 8,1% ispitanika se ne slaže, a 4,8% ispitanika se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Slika 23. Glazbene kompetencije u realizaciji Tjelesne i zdravstvene kulture

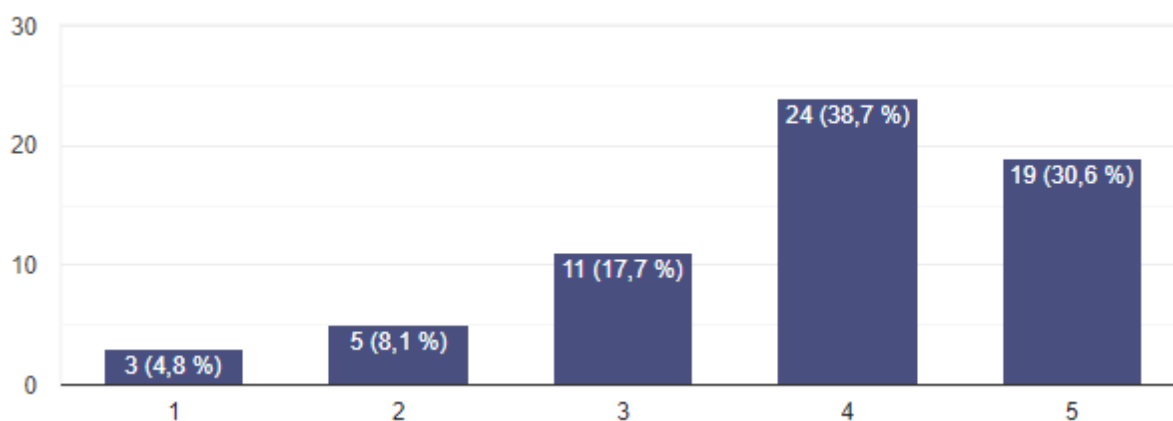
S tvrdnjom *Stečene glazbene kompetencije pomažu i u realizaciji nastave Hrvatskoga jezika* 37,1% ispitanika se slaže, 29% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 21% ispitanika se slaže, 8,1% se u potpunosti ne slaže, a 4,8% se ne slaže s navedenom tvrdnjom.

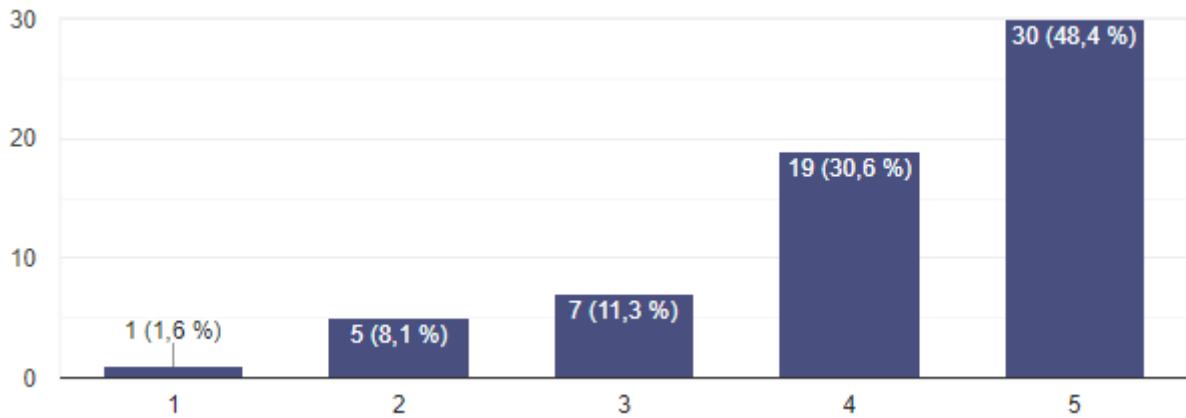
Slika 24. Glazbene kompetencije u realizaciji nastave Hrvatskog jezika

S tvrdnjom *Stečene glazbene kompetencije pomažu mi u realizaciji nastave Likovne kulture* 38,7% ispitanika se slaže, 30,6% se u potpunosti slaže, 17,7% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 8,1% se ne slaže, a 4,8% se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

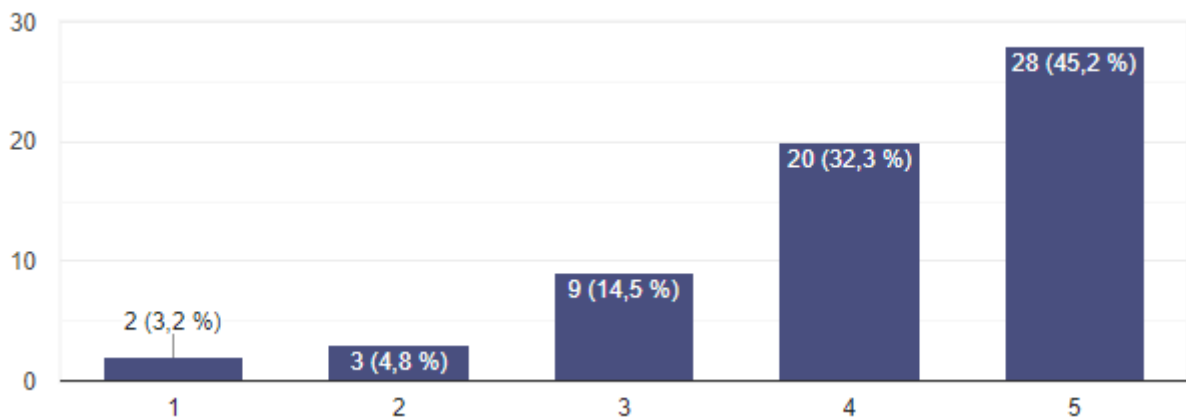
Slika 25. Glazbene kompetencije u realizaciji nastave Likovne kulture

Na tvrdnju *Posjedujem kompetencije potrebne za vođenje aktivnosti slušanja glazbe* 48,4% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 30,6% ispitanika se slaže, 11,3% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 8,1% ispitanika se ne slaže, a 1,6% ispitanika se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

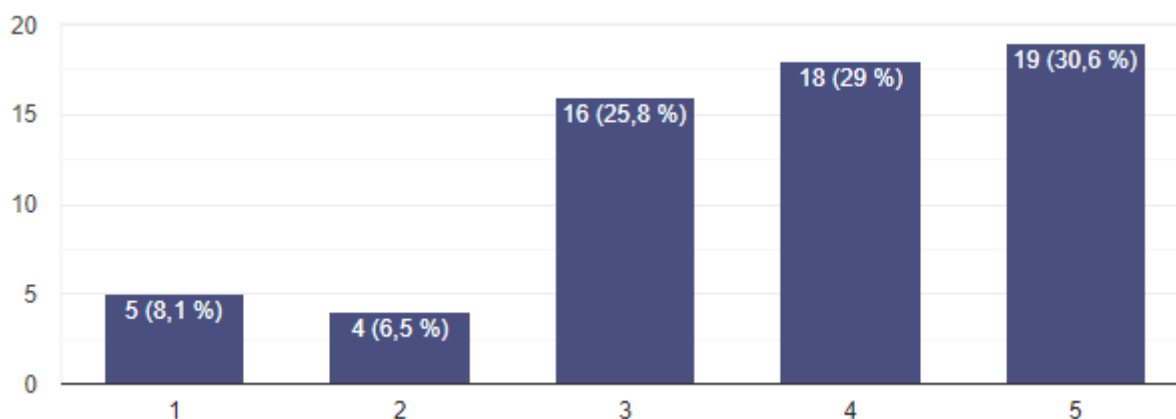
Slika 26. Vođenje aktivnosti slušanja glazbe

Na tvrdnju *Posjedujem kompetencije potrebne za vođenje aktivnosti pjevanja* 45,2% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 32,3% ispitanika odgovorilo je da se slaže, 4,8% ispitanika odgovorilo je da se ne slaže, a 3,2% odgovorilo je da se u potpunosti ne slaže.

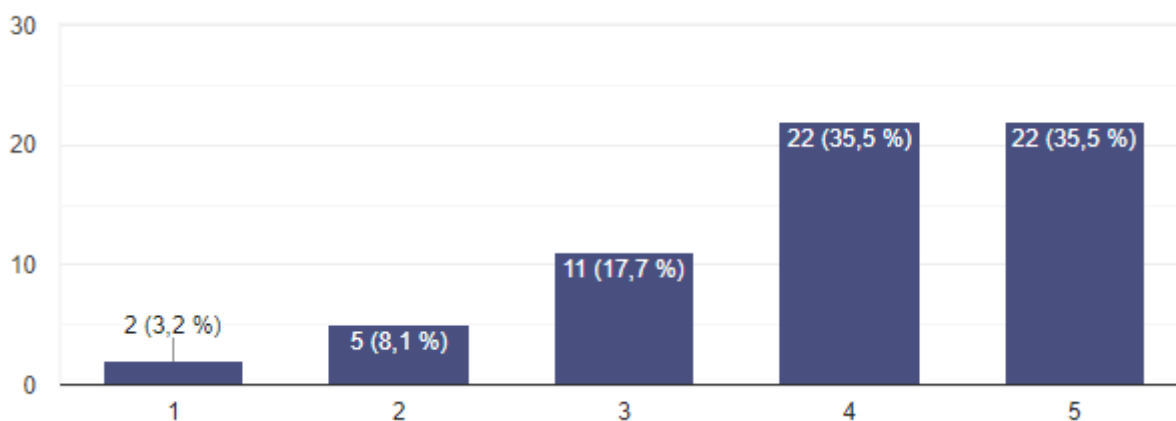
Slika 27. Vođenje aktivnosti pjevanja

Na tvrdnju *Posjedujem kompetencije za vođenje aktivnosti sviranja* 30,6% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 29% ispitanika odgovorilo je da se slaže, 25,8% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 8,1% ispitanika se u potpunosti ne slaže, a 6,5% ispitanika se ne slaže.

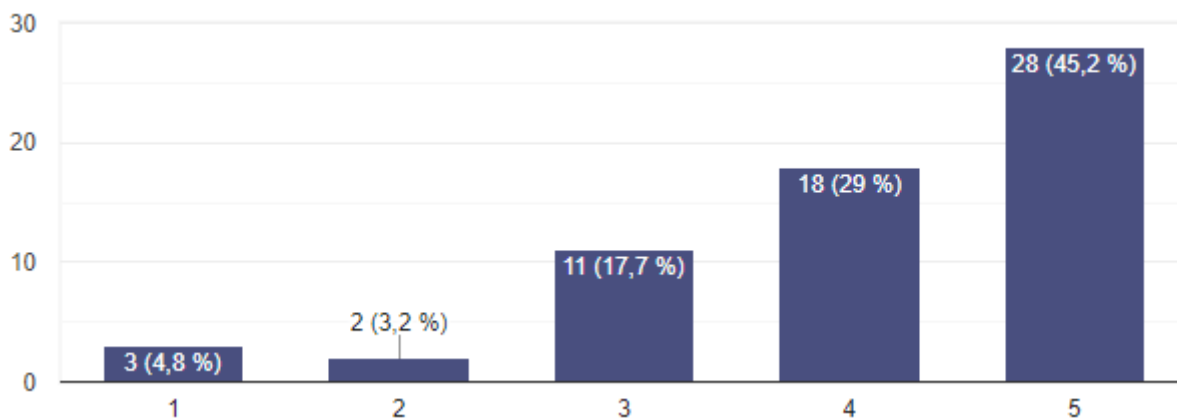
Slika 28. Vodenje aktivnosti sviranja

Na tvrdnju *Posjedujem kompetencije potrebne za vođenje glazbeno-stvaralačkih aktivnosti* po 35,5% ispitanika odgovorilo je da se ili slaže ili u potpunosti slaže, 17,7% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 8,1% ispitanika se ne slaže, a 3,2% ispitanika se u potpunosti ne slaže s ovom tvrdnjom.

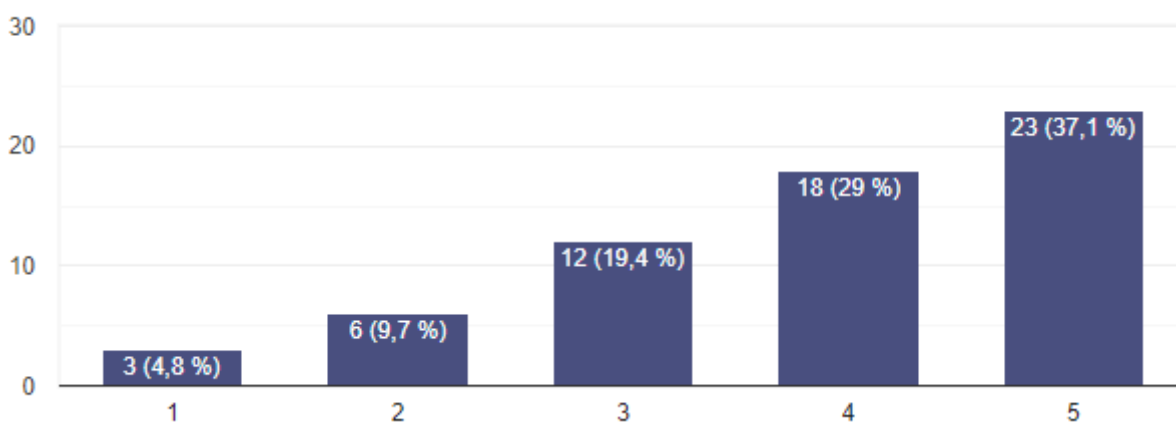
Slika 29. Vodenje glazbeno-stvaralačkih aktivnosti

Na tvrdnju *Posjedujem kompetencije potrebne za vođenje glazbenih igara* 45,2% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 29% ispitanika je odgovorilo da se slaže, 17,7% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 4,8% ispitanika se u potpunosti ne slaže, a 3,2% ispitanika odgovorilo je da se ne slaže.

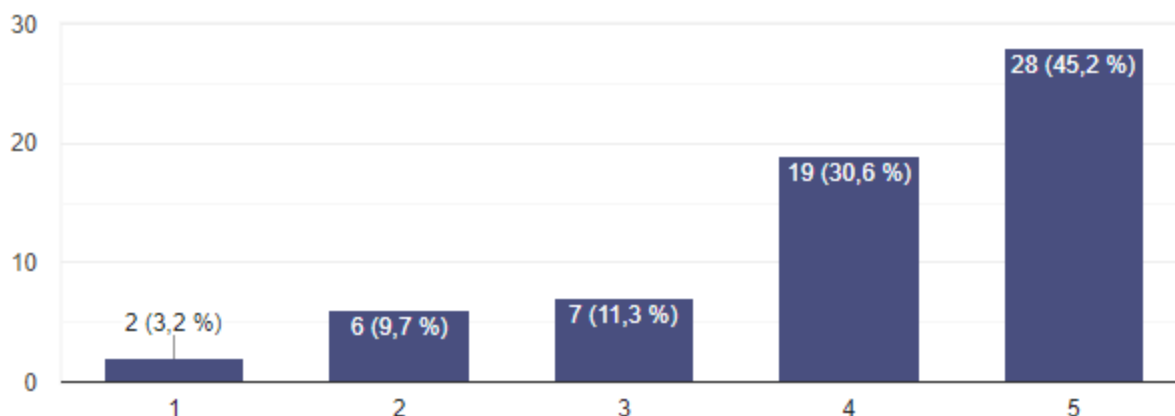
Slika 30. Vođenje glazbenih igara

Na tvrdnju *Posjedujem potrebno znanje o tradicijskoj glazbi* 37,1% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 29% ispitanika odgovorilo je da se slaže, 19,4% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, 9,7% ispitanika se ne slaže, a 4,8% ispitanika se u potpunosti ne slaže.

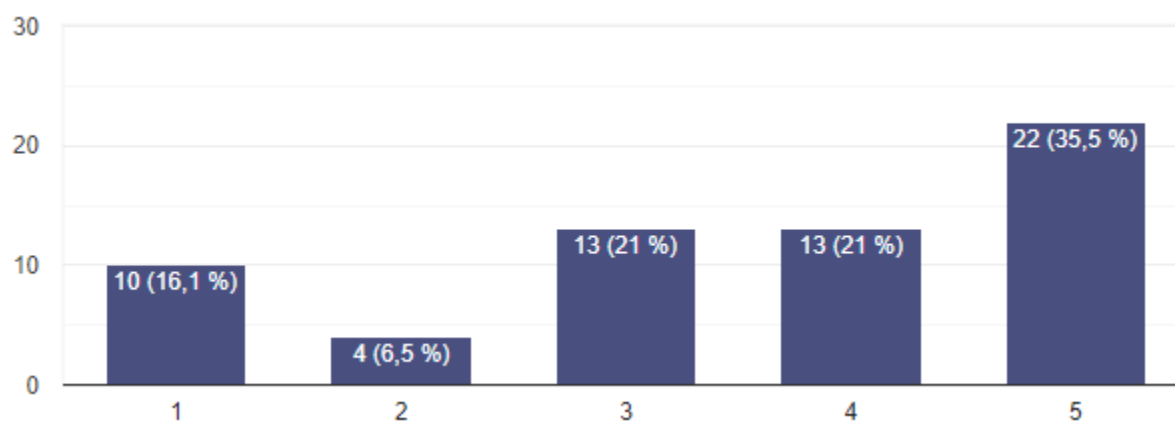
Slika 31. Znanje učitelja o tradicijskoj glazbi

Na tvrdnju *Smatram da imam sluha* 45,2% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 30,6% ispitanika je odgovorilo da se slaže, 11,3% niti se slaže niti se ne slaže, 9,7% ispitanika se ne slaže, a 3,2% ispitanika se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Slika 32. Sluh učitelja

Na tvrdnju *Smatram se kompetentnim/kompetentnom za vođenje aktivnosti pjevanja na način da istovremeno pjevam i izvodim pratnju na nekom harmonijskom instrumentu* 35,5% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti slaže, po 21% ispitanika odgovorilo je da se ili slaže ili se niti slaže niti ne slaže, 16,1% ispitanika odgovorilo je da se u potpunosti ne slaže, a 6,5% ispitanika se ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Slika 33. Vodenje aktivnosti pjevanja uz istovremeno pjevanje i pratnju na harmonijskom instrumentu

6. INTERPRETACIJA

Interpretacija započinje od hipoteze “Učitelji smatraju da su stekli dovoljne glazbene kompetencije za vođenje nastave glazbe.”

Velik broj učitelja, prije i tijekom studija, nije pohađalo nikakvo dodatno glazbeno usavršavanje pored glazbenih kolegija na studiju, a oni koji jesu pohađali dodatno glazbeno usavršavanje pretežito su svoje znanje proširivali u osnovnoj glazbenoj školi ili glazbenom tečaju, raznim društvima i obiteljskom podučavanju. Instrumenti koji u dodatnom glazbenom usavršavanju prednjače su klavir, sintisajzer, melodika i glasovir iz skupine glazbala sa tipkama te gitara, tamburica i violina iz skupine žičanih instrumenata.

Mali broj učitelja smatra da na studiju koji su polagali ima dovoljno glazbenih kolegija. Unatoč tomu, učitelji smatraju da ipak jesu stekli vještinu sviranja na glasoviru, te ista mišljenja prevladavaju i za vještinu pjevanja, sviranje ritamskim i melodijskim udaraljkama te navode kako su stekli i potrebno glazbeno teorijsko znanje.

Kako bi svoje kompetencije usavršili, učitelji odlaze na seminare u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje. Istraživanje je pokazalo da veliki broj učitelja ne usavršava svoje kompetencije na seminarima, a to se može pripisati i rezultatu koji dokazuje da Agencija za odgoj i obrazovanje ne organizira dovoljno seminara iz područja glazbene kulture.

Učitelji pripremanje za sat Glazbene kulture ne svrstavaju u predmete koji im oduzimaju previše vremena, ali ipak je većina učitelja neodlučna kad je riječ o pitanju vremena koje ima oduzima priprema za nastavu glazbe. Velik broj učitelja smatraju se kompetentnima za izvođenje svih nastavnih područja u okviru Glazbene kulture i sa sigurnošću pristupaju nastavnom satu glazbe. S obzirom na prethodne rezultate, ne začuđuje to što većina učitelja nastavu glazbe vodi korištenjem znanja, vještina i metoda stečenih tijekom studija. Kao jedan od najvažnijih dijelova sata Glazbene kulture smatra se instrumentalna pratnja na glasoviru koju, bez obzira na korištenje znanja, vještina i metoda stečenih na studiju, većina učitelja ipak ne prakticira u nastavi. Prema rezultatima se također vidi da se izvođenje pjesama uz instrumentalnu pratnju na glasoviru ipak ponekad prakticira, ali ne uvijek. Kako bi se pripremili za aktivnost slušanja glazbe, učitelji navode da glazbeno djelo koje će slušati na satu s učenicima prethodno analiziraju i preslušavaju.

Većina se učitelja može pohvaliti adekvatno opremljenim učionicama za izvođenje nastave glazbe sa svim svojim kompetencijama, ali nezanemariv broj učitelja ipak nema uvjete koje priželjkuju i, prvenstveno, trebaju za izvođenje nastave Glazbene kulture.

Velik broj učitelja odgovorio je da u nastavi Glazbene kulture koristi svoj vlastiti instrument. Važno je uzeti u obzir da je malo veći broj učitelja odgovorio da ipak ne koristi vlastiti instrument, što može značiti da ga možda uopće ne koristi. To možemo tvrditi jer se ovim istraživanjem isto i dokazalo. Što se tiče opremljenosti učionica udaraljka, velika većina učitelja tvrdi da je škola opremila učionice udaraljka. Učiteljima je pružena prilika da svoj odgovor dodatno objasne i rezultati su pokazali da učitelji nabavljaju udaraljke od izdavačkih kuća, da im je škola nabavila udaraljke ili da udaraljke izrađuju s učenicima kako bi im ukazali na važnosti instrumenata koje izrade sami.

Velik broj učitelja je u istraživanju navelo da niti smatra niti ne smatra da su glazbene kompetencije potrebne za izvođenje ostalih nastavnih predmeta, ali se ipak slažu da su glazbene kompetencije, po stupnju važnosti, jednake kompetencijama za izvođenje ostalih nastavnih predmeta. Učitelji su se u velikoj mjeri složili da im glazbene kompetencije pomažu u realizaciji nastave Tjelesne i zdravstvene kulture, Hrvatskog jezika te Likovne kulture. Vođenje aktivnosti pjevanja, slušanja glazbe i glazbenih igara učitelji smatraju kao glazbene kompetencije koje najviše posjeduju, dok kompetencije za vođenje aktivnosti sviranja i glazbeno-stvaralačkih sposobnosti nijansu manje, ali zanemarivo s obzirom da se većina ispitanih učitelja nije dodatno glazbeno obrazovala prije ili tijekom studija.

Potrebним znanjem o tradicijskoj glazbi može se pohvaliti većina učitelja, ali i posjedovanjem sluha koji je značajna kompetencija svakog učitelja primarnog obrazovanja. Učitelji se smatraju kompetentnima za vođenje aktivnosti pjevanja uz pratnju na nekom harmonijskom instrumentu s tim da ne izuzmemo činjenicu da većina učitelja ipak ne izvodi instrumentalnu pratnju na glasoviru prilikom izvođenja pjesama.

Zaključno mišljenju o svojim glazbenim kompetencijama, većina učitelja smatra da su stekli potrebne kompetencije za izvođenje nastave Glazbene kulture u razrednoj nastavi.

7. ZAKLJUČAK

Glazbene kompetencije učitelja primarnog obrazovanja od jednake su važnosti kao i kompetencije iz drugih nastavnih područja. Glazbene kompetencije o kojima je riječ u ovome radu jesu kompetencije iz područja pjevanja, sviranja, slušanja i upoznavanja glazbe, izvođenje i glazbeno pismo i glazbene igre. Dakle, područja nastave glazbe mogu se nazivati i glazbenim kompetencijama učitelja primarnog obrazovanja. Navedene smo glazbene kompetencije opisali i pojasnili u cjelinama pjevanja, glazbenog opismenjavanja, sviranja, glazbenog stvaralaštva i slušanja i upoznavanja glazbe te tako napravili opširan uvod u razradu glazbenih kompetencija sa svrhom da otkrijemo kako učitelji primarnog obrazovanju svoje glazbene kompetencije mogu dovesti na zadovoljavajuću i prihvatljivu razinu za vođenje nastave glazbe u općeobrazovnoj školi.

Cilj ovog diplomskog rada bio je utvrditi kakva su mišljenja učitelja primarnog obrazovanja o stečenosti kompetencija za poučavanje glazbe, a istraživanje polazi od hipoteze *smatraju li učitelji primarnog odgoja i obrazovanja da su dovoljno kompetentni za vođenje nastave glazbe.*

Kroz istraživanje, koje smo proveli anketnim ispitivanjem učitelja primarnog obrazovanja, odgovorili smo na mnoga pitanja o tome kakve stavove imaju učitelji primarnog obrazovanja prema vlastitim glazbenim kompetencijama koje su stekli tijekom ili prije studija. Istraživanje je pokazalo da učitelji smatraju da jesu stekli dovoljne glazbene kompetencije za vođenje nastave glazbe. Istraživanje je, također, pokazalo da učitelji nisu zadovoljni količinom glazbenih kolegija na studiju koji su pohađali, a takav rezultat nam govori da je učiteljima potrebna velika pažnja u izgrađivanju glazbenih kompetencija tijekom studija. Prethodan zaključak možemo potvrditi i rezultatom mišljenja učitelja kako Agencija za odgoj i obrazovanje ne organizira dovoljno seminara iz područja glazbene kulture. Glazbene kompetencije iz navedenih područja kod svakog su učitelja različite. Neki učitelji za svoje kompetencije mogu zahvaliti glazbenom obrazovanju prije studija koje, bez ikakve sumnje, donosi samo beneficije za rad u glazbenom području nastave.

Da bi učitelj svoje kompetencije, kao najpotrebniji resurs koji posjeduje kao učitelj, iskoristio na kvalitetan način svoju svijest treba usmjeriti u vlastito napredovanje i inzistirati na permanentnom stručnom i osobnom usavršavanju. To može postići neprestanim samoprocjenjivanjem kako bi otkrio vlastite nedostatke i težio njihovom ispravku i

poboljšanju. Prolazak kroz formalno obrazovanje ne garantira i maksimalnu učiteljsku pedagošku kompetentnost.

LITERATURA

1. Batarelo, I. (2007). Obrazovanje nastavnika za poučavanje temeljeno na kompetencijama. U V. Previšić, N. N. Šoljan & N. Hrvatić (ur.), *Pedagogija. Prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja, sv. 1.* (str.16-27). Zagreb: HPZ.
2. Bezinović, P. (1993). Samopoštovanje i percepcija osobne kompetentnosti. U B. Sremec (ur.), *Godišnjak zavoda za psihologiju* (str. 7-12). Rijeka: Pedagoški fakultet u Rijeci.
3. Bijelić, I. (2010). Interkulturalna kompetentnost učitelja u osnovnoj školi. U A. Peko, M. Sablić, M. & R. Jindra (ur.), *Obrazovanje za interkulturalizam* (str. 137-151). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku,.
4. Birtić, V. (2012). *Područja nastave glazbene kulture u primarnom obrazovanju* (diplomski rad). Osijek: Učiteljski fakultet.
5. Blažević, I. (2012). Kurikulumske kompetencije učitelja i odgojno-obrazovna praksa. U M. Ljubetić & S. Zrilić (ur.), *Pedagogija i kultura* (str. 16-28). Zagreb: Hrvatsko pedagojsko društvo.
6. Blažević, I. & Jukić, T. (2004). Motivacija učitelja za permanentno usavršavanje i oblici stručnog usavršavanja. *Školski vjesnik - časopis za pedagoška i školska pitanja*, 53 (3-4), 173-184.
7. Buljubašić-Kuzmanović, V. (2007). Kurikularne kompetencije nastavnika. U N. Babić (ur.), *Kompetencije i kompetentnost učitelja* (str. 429–437). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
8. Buljubašić-Kuzmanović, V. & Livazović, G. (2010). Odnos dječje socijalne i interkulturalne kompetencije. *Školski vjesnik*, 59 (2), 261-276.
9. Cheetham, G., & Chivers, G. (1996). Towards a holistic model of professional competence. *Journal of European Industrial Training*, 20 (5), 20-30.
10. Coldron, J., & Smith, R. (1999). Active location in teachers' construction of their professional identities. *Curriculum Studies*, 31 (6), 711-726.
11. Dobrota, S. (2002). Glazbena nastava u razrednoj nastavi. *Tonovi*, 17 (1), 67-79.
12. Dragun, V. (2010). *Odnosi s javnošću u obrazovanju*. Zagreb: Školske novine.
13. Dryden, G. & Vos, J. (2001). *Revolucija u učenju*. Zagreb: Educa.
14. Đeldić, A. & Rojko, P. (2012). O nekim elementima glazbene nastave u primarnom obrazovanju. *Tonovi*, 59 (1), 83-104.
15. Elliot, Ch. A. (1982). The Music Reading Dilemma. *Music Educators Journal*, 6, 33-60.
16. Gortan-Carlin, I. P. & Močinić, S. (2017). Iskustveno učenje i stjecanje glazbenih kompetencija učitelja razredne nastave. *Školski vjesnik*, 66 (4), 511-526. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/193649>
17. Herrold, R. (1991). *New Approaches to Elementary Classroom Music*. New York: Prentice Hall.

18. Holden, H. & Button, S. W. (2006). 'The teaching of music in the primary school by the non-music specialist.' *The British journal of music education*, 23 (1), 23-38.
19. Hrvatić, N. & Sablić, M. (2008). Interkulturalne dimenzije nacionalnog kurikuluma. *Pedagogijska istraživanja*, 5 (2), 197-206. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/118192>
20. Jurčić, M. (2012). *Pedagoške kompetencije suvremenog učitelja*. Zagreb: Recedo d.o.o.
21. Katz, L. G. & McClellan, D. E. (1999). *Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije*. Zagreb: Educa.
22. Keller, W. (1963). *Einführung in die 'Musik für Kinder.'* Orff-Schulwerk. Mainz: B. Schott's Sohne.
23. Kostović-Vranješ, V. & Ljubetić, M. (2008). "Kritične točke" pedagoške kompetencije učitelja. *Život i škola, časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 20 (2), 147-162.
24. Ljubetić, M., Arbunić, A. & Kovačević, S. (2007). Osobine učitelja – studentsko iskustvo. U V. Kadum (ur.), *Zbornik radova Osmi dani Mate Demarina*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za obrazovanje učitelja i odgojitelja.
25. Matijević, M. (2007). Znanstvene kompetencije učitelja primarnog obrazovanja. U N. Babić (ur.), *Kompetencije i kompetentnost učitelja* (str. 303-308). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
26. Milanović, M., Stričević, I., Maleš, D. & Sekulić-Majurec, A. (2000). *Skrb za dijete i poticanje ranog razvoja djeteta u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: UNICEF-Ured za Hrvatsku i Ministarstvo prosvjete i športa RH, Targa.
27. Mlinarević, V. (2002). Učitelj i odrednice uspješnog poučavanja. *Život i škola*, 47 (7), 140-141.
28. *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje* (2011). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
29. *Nastavni plan i program za osnovnu školu* (2006). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
30. Orff, C. (1963). Orff-Schulwerk - Past and Future. U I. S. Carley (ur.), *Orff Reechoes. Reechoes* (str. 3-13). USA: American Orff-Schulwerk Association.
31. Previšić, V. (1999). Škola budućnosti: humana, stvaralačka i socijalna zajednica. *Napredak*, 140 (1), 7-16.
32. Radičević, B. (2010). *Pjevanje u prva tri razreda osnovne škole* (diplomski rad). Osijek: Učiteljski fakultet.
33. Radeka, I. (2002). Lifelong education for the new age. *Mediji, kultura i odnosi s javnostima*, 2, 223-226.
34. Rojko, P. (1996). *Metodika nastave glazbe. Teorijsko-tematski aspekti*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera.

35. Rojko, P. (2005). HNOS za glazbenu nastavu u osnovnoj školi ili što je glazbena nastava dobila Hrvatskim nacionalnim obrazovnim standardom? *Tonovi*, 45/46, 5-16.
36. Rojko, P. (2012). *Metodika nastave glazbe: teorijsko – tematski aspekti*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera. Pedagoški fakultet Osijek.
37. Shamrock, M. (1997). Orff-Schulwerk an Integrated Foundation. *Music Educators Journal*, 83 (6), 41-45.
38. Svalina, V. (2015). *Kurikulum nastave glazbene kulture i kompetencije učitelja za poučavanje glazbe*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
39. Svalina, V. & Škojo, T. (2009) Nacionalni kurikulum i glazbeno obrazovanje budućih učitelja. U S. Vidulin-Orbanić (ur.), *Glazbena pedagogija u svjetlu sadašnjih i budućih promjena* (str. 115-132). Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
40. Šulentić Begić, J. (2016), Glazbene kompetencije studenata učiteljskog studij. *Napredak*, 157 (1-2), 55-69.
41. Tomerlin, V. (1969). *Dječje muzičko stvaralaštvo. Priručnik za učitelje i nastavnike muzičkog odgoja*. Zagreb: Školska knjiga.
42. Vidulin-Orbanić, S. & Terzić, V. (2011). Polazište i pristup pjevanju u općeobrazovnoj školi. *Metodički ogledi*, 18 (2), 137-156.
43. Vidulin-Orbanić, S. (2013). *Glazbeno stvaralaštvo: teorijski i praktični prinos izvannastavnim glazbenim aktivnostima*. Pula: Udruga za promicanje kvalitete i poticanje izvrsnosti u odgoju i obrazovanju SEM.
44. Vizek Vidović, V. (2005). *Cjeloživotno obrazovanje učitelja i nastavnika: višestruke perspektive*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja.
45. Weyer, R. (1973). Das Volkslied als Gegenstand des Musikunterrichts–Aspekte einer didaktischen Neubestimmung. *Musik und Bildung*, 9, 433-438.
46. Zrilić, S. (2013). *Djeca s posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole*. Zadar: Sveučilište u Zadru.

PRILOZI

Prilog 1. Anketni upitnik za učitelje

Anketni upitnik za učitelje/ice razredne nastave

Glazbene kompetencije učitelja primarnog obrazovanja

Poštovane kolege, ovo se istraživanje provodi u svrhu pisanja diplomskoga rada Glazbene kompetencije učitelja primarnog obrazovanja iz kolegija Metodika glazbene kulture na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku, dislociranom studiju u Slavonskome Brodu. Anketa je u potpunosti anonimna i za njeno ispunjavanje potrebno je nekoliko minuta. Zbog vjerodostojnosti rezultata istraživanja molim Vas za potpunu iskrenost. Unaprijed hvala na suradnji!

1. Spol.

a. Muški

b. Ženski

2. Dob: _____

3. Sveučilište na kojemu ste diplomirali: _____

4. Dodatno glazbeno usavršavanje:

a. Osnovna glazbena škola

b. Srednja glazbena škola

c. Glazbeni tečaj

d. Nisam se dodatno glazbeno obrazovao/la

e. Ostalo: _____

5. Instrument za koji sam učio/la svirati tijekom dodatnog glazbenog usavršavanja je: _____.

6. Instrument koji koristim u nastavi Glazbene kulture je: _____.

7. Za svaku tvrdnju u skladu s Vašim mišljenjem označite svoj odgovor.

U nastavi Glazbene kulture koristim svoj vlastiti instrument (sintisajzer, gitaru ili neki drugi harmonijski instrument).

DA

NE

Objasnite svoj prethodni odgovor!

U nastavi Glazbene kulture koristim samostalno izrađene udaraljke jer mi škola nije omogućila potrebne instrumente.

DA NE

Objasnite svoj prethodni odgovor!

Ispunjeni su potrebni uvjeti za izvođenje nastave Glazbene kulture u školi u kojoj radim.

DA NE

Na studiju koji sam pohađala postoje kolegiji namijenjeni razvoju vokalnih sposobnosti.

DA NE

8. Sljedećim tvrdnjama pridružite odgovor u skladu s Vašim mišljenjem. 1 – u potpunosti se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem.

NA STUDIJU KOJI SAM POHAĐAO/LA:

Ima dovoljno glazbenih kolegija

1 2 3 4 5

Stekao/la sam vještinu sviranja na glasoviru

1 2 3 4 5

Stekao/la sam vještinu pjevanja.

1 2 3 4 5

Stekao/la sam vještinu sviranja ritamskim i melodijskim udaraljka.

1 2 3 4 5

Stekao/la sam potrebno glazbeno teorijsko znanje

1 2 3 4 5

Stekao/la sam kompetencije potrebne za izvođenje nastave Glazbene kulture u razrednoj nastavi.

1 2 3 4 5

Svoje kompetencije za vođenje nastave glazbe usavršavam na seminarima u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje.

1 2 3 4 5

Agencija za odgoj i obrazovanje organizira dovoljno seminara iz područja glazbene kulture.

1 2 3 4 5

Sljedeće tvrdnje odnose se na iskustva u praksi.

Pripremanje za sat Glazbene kulture oduzima mi više vremena nego pripremanje za druge nastavne predmete

1 2 3 4 5

Kompetentan/na sam za izvođenje svih nastavnih područja u okviru Glazbene kulture

1 2 3 4 5

Sa sigurnošću pristupam svakom nastavnom satu Glazbene kulture

1 2 3 4 5

Pri vođenju nastave glazbe koristim znanja, vještine i metode stečene tijekom studija.

1 2 3 4 5

Prilikom izvođenja pjesama na nastavi glazbe izvodim instrumentalnu pratnju na glasoviru.

1 2 3 4 5

Prilikom pripremanja aktivnosti slušanja glazbe, analiziram i preslušavam glazbeno djelo koje ću slušati na satu zajedno s učenicima.

1 2 3 4 5

Zbog neadekvatne opremljenosti učionice nisam u mogućnosti izvoditi nastavu glazbe sa svim svojim kompetencijama

1 2 3 4 5

Glazbene kompetencije potrebne su za izvođenje ostalih nastavnih predmeta

1 2 3 4 5

GLAZBENE KOMPETENCIJE:

Kompetencije učitelja su, za izvođenje nastave Glazbene kulture, po stupnju važnosti jednake kompetencijama za izvođenje ostalih nastavnih predmeta

1 2 3 4 5

Stečene glazbene kompetencije pomažu mi u realizaciji nastave Tjelesne i zdravstvene kulture

1 2 3 4 5

Stečene glazbene kompetencije pomažu mi u realizaciji nastave Hrvatskoga jezika

1 2 3 4 5

Stečene glazbene kompetencije pomažu mi u realizaciji nastave Likovne kulture

1 2 3 4 5

Posjedujem kompetencije potrebne za vođenje aktivnosti slušanja glazbe.

1 2 3 4 5

Posjedujem kompetencije potrebne za vođenje aktivnosti pjevanja.

1 2 3 4 5

Posjedujem kompetencije za vođenje aktivnosti sviranja.

1 2 3 4 5

Posjedujem kompetencije potrebne za vođenje glazbeno-stvaralačkih aktivnosti.

1   2   3   4   5

Posjedujem kompetencije potrebne za vođenje glazbenih igara.

1   2   3   4   5

Posjedujem potrebno znanje o tradicijskoj glazbi.

1   2   3   4   5

Smatram da imam sluha.

1   2   3   4   5

Smatram se kompetentnim/kompetentnom za vođenje aktivnosti pjevanja na način da istovremeno pjevam i izvodim pratnju na nekom harmonijskom instrumentu.

1   2   3   4   5

Popis slika

Slika 1. Učiteljska (samo)procjena kompetencija za pojedine glazbene aktivnosti i za nastavu glazbene kulture u cjelini – prosječne vrijednosti učitelja (Svalina, 2015, 160)

Slika 2. Kako su učitelji naučili svirati neki melodijski instrument (Svalina, 2015, str. 187)

Slika 3. Raspodjela ispitanika prema spolu

Slika 4. Uvjeti rada potrebni za izvođenje nastave Glazbene kulture

Slika 5. Kolegiji namijenjeni razvoju vokalnih sposobnosti

Slika 6. Glazbeni kolegiji

Slika 7. Vještine sviranja na glasoviru

Slika 8. Vještine pjevanja

Slika 9. Vještina sviranja ritamskim i melodijskim udaraljka

Slika 10. Stečeno potrebno glazbeno teorijsko znanje

Slika 11. Kompetencije potrebne za izvođenje Glazbene kulture u razrednoj nastavi

Slika 12. Usavršavanje kompetencija za vođenje nastave glazbe na seminarima

Slika 13. Organiziranje seminara iz područja glazbene kulture

Slika 14. Pripremanje za sat Glazbene kulture

Slika 15. Kompetencije za izvođenje svih nastavnih područja u okviru Glazbene kulture

Slika 16. Pristup nastavnim satima Glazbene kulture

Slika 17. Korištenje znanja, vještina i metoda na satu glazbe stečenih tijekom studija

Slika 18. Izvođenje instrumentalne pratnje na glasoviru

Slika 19. Pripremanje aktivnosti slušanja glazbe (analiza i preslušavanje glazbenog djela)

Slika 20. Nemogućnost izvođenja nastave glazbe zbog neopremljenosti učionice

Slika 21. Izvođenje ostalih nastavnih predmeta pomoću glazbenih kompetencija

Slika 22. Važnost glazbenih kompetencija

Slika 23. Glazbene kompetencije u realizaciji Tjelesne i zdravstvene kulture

Slika 24. Glazbene kompetencije u realizaciji nastave Hrvatskog jezika

Slika 25. Glazbene kompetencije u realizaciji nastave Likovne kulture

Slika 26. Vođenje aktivnosti slušanja glazbe

Slika 27. Vođenje aktivnosti pjevanja

Slika 28. Vođenje aktivnosti sviranja

Slika 29. Vođenje glazbeno-stvaralačkih aktivnosti

Slika 30. Vođenje glazbenih igara

Slika 31. Znanje učitelja o tradicijskoj glazbi

Slika 32. Sluh učitelja

Slika 33. Vođenje aktivnosti pjevanja uz istovremeno pjevanje i pratnju na harmonijskom instrumentu

Popis tablica

Tablica 1. Glazbena područja u primarnom stupnju obrazovanja